БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Үдын Горкомой орган.

№ 79 (4971)
Вторник
Апрелиин
16
1946 он

Сэн 20 мүнгэн.

Мүнөө тарилгынгаа газарые элдүүрилхэдэ эгээл таатай зохид саг болоо.

Нэгэшье үдэр, нэгэшье час гээнгүйгөөр тариха талмайгаа һайса хахалжа ба борнойлжо абая!

Тарилгын урда тээхи элдүүрилгые түргэдхэхэ

...гай уларил урин дулаан байжа ...гын урда тээхи газарай элдүүрил... ...аа-хаанагүй үнгэргэхэ арга-болом... ...олгобо. Мүнөө жэлдэ республикын ... олон колхозууд апрелиин эхеэр ... дээрэ гараад, тарилгын урда ... газарай элдүүрилгые саг соонь ... байна. Тиимэһээ нютагуу... ...олон гектарта эртын борной ..., культиваци хэгдэжэ, хүрьһэндэ ... нойтон элбэгээр баригдажа байха ... Поли дээрэ эмхитэйгээр гараһан ... колхозууд борной, культиваци... ... хэхэтэеэ хамта, газараа хахалжа ...

...дарын аймагай бүхы колхозууд ... дээрэ эмхитэйгээр гаража тарилгын ...газарай элдүүрилгэдэ жэгдэрэн ороһон ... Дүүрэн бэшэ мэдээтэй эпэ аймагай ... колхозууд 1.000 һайса гаран гек... борнойлһон. 300 гектарта культива... ...һэн, 200 гаран гектар хахалһан ... юм. Тэрэшэлэн 1.330 гектарта ... уһа тогтоогоо. Ехэ Кударын ... 31 трактор онлэхи колхозуудай ... дээрэ хүдэлмэрилжэ байна.

Тэрэшэлэн Кударын, Бэчүрын, Сэлэн..., Кяхтын, Заиграйн, хэдэн олон кол... тарилгын урда тээхи газарай эл... ...дүүрилгэдэ жэгдэрэн оронхой. Заиграйн ... Тельманай нэрэмжэтэ колхозой ... энэ жэлдэ үндэр баян ургаса аба... ...хойноһоо эршэтэй тэмсэл хэжэ бай... Эдэнэр газарай хүрьһэндэ шииг пой... байгуулхын түлөө үлэмжэ оролдолгоо ... ба гаргажашье байха юм. һая... энэ колхозой членүүд сабшалан, ...лангай газар уһалхын тулада нийтын ... эмхидхэбэ. Эндэ 135 хүн ха..., олохон гектар сабшалангай ... шулууе сэбэрлэһэн, 70 гаран гектар ..., тарилгын газар уһалһан байха ... Мүн тэрэ үдэр суута ефремовец нү... Киселёвой звеногойхид нийтэрээ та... тарилгын газар уһалаа. Дүүрэн бэ... ...мэдээгээр, энэ звеногой 30 гаран ... тарилгын газар уһалагданхай. ... нүхэр Киселёвой звено тарилгын ... тээхи газарай элдүүрилгые түлэг ... ябуулжа байна. Энэ мэтын түрүү ... ба бригаданууд республика соо ... олон. Эдэнэр тарилгын хүдэлмэ... түргэн дүүргэжэ, үндэр ургаса ху...хын түлөө бүхы хабаяа гарганад.

..., тарилгын урда тээхи газарай ...дүүрилгэдэ жэгдэрэн орохо сагай ерэ..., зарим нютагуудаар энэ шухала ...хэ-ябуулгые үнгэргэнгүй, саг эртэ ... шалтаг бариһан ушарнууд үзэгдэнэ. ... хадаа газарай хүрьһэндэ шииг нойто ... эрхим хаһые үнгэргэжэ үндэр ур... хуряаха ябадалаа зарим колхозуудай ...тын һаналаар хаһажа байһан хэрэг ... Хориин аймагай колхозууд үн... жэлдэ тарилгын урда тээхи ...газарай элдүүрилгые оройтожо эхилһэн ... хүрьһэндэ шииг нойто хүсэ... шадаагүй һэн. Энэ хадаа хо... 1945 ондо үндэр ургаса ху... шадаагүй ехэнхи шалтагааниинь ... Теэд, мүнөө жэлдэ дээрэхи ай... энэ алдуугаа дахяад дабтажа ... гайхалтай. Мэнэ һая болтор ... аймагай бүхы колхозууд газар ... гэжэ шалтаг баряад тарилгын ... тээхи газарай элдүүрилгые эхилээ... байба. Тиихэдэнь тэрэ аймагай хүр... Яруунын, Хэжэнгын, хэдэ-хэдэн ...зуул газарай хүрьһэндэ шииг нойто ... хүдэлмэри эхилһэн байгаа.

... эртэ гэжэ шалтаг бариһан ябадал ... колхозниигуудай эүһөө гараа бэ..., харин Хориин аймагай хүтэлбэрилхы ...эүргаанууудай эүгһөө үзэгдэһэн бай... ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком ...газарай таһаг аяар апрелиин ... колхозууд болон МТС-үүдэй бүхы

хүсые поли дээрэ гаргаха тушаа шанга хэмжээ абаагүй байгаа гэхэдэ һэжэггүй.

Зэдын колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые тон удаан темпээр ябуулжа байха юм. Аяар мүнөө хүртэр полевой хүдэлмэридэ хүсэд шиндэжэ ороогүй байһан колхозууд эндэ байһаар. Гадна, эртын борной үнгэргэжэ байһан колхозуудай хүдэлмэриин темп тон удаан байха юм. Зарим колхозуудайнь хүтэлбэрилэгшэд (Сталинай нэрэмжэтэ, «Улаан үшөөтэ») тарилгын урда тээ газарай хүрьһэ борнойлхо шухала удхашанарые мүнөө хүртэр мэдэдэггүй байба. Тэдэнэр «имагтал тарилга хэһэн хойноо борнойлдог юм» гэжэ һанадаг байһаниинь элирээ.

Газарай элдүүрилгэдэ хүсэд жэгдэрэн ороодүй байхаһаа гадна, тэрэниие тон яаралгүйгөөр ябуулжа байһан баримтанууд ганса Зэдэ, Хоридо бэшэ, харин республикын олохон аймагуудаар үзэгдэжэ байха юм.

Тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые хаһа болзор соонь, һайнаар үнгэргэжэ, тэрэнэй хүрьһэндэ шииг нойто бариха ябадал ургасые дээшэлүүлхэ, буртаг үбһэ усадхаха эгээл һайн нүхэсэл мүн. Тиимэдэ борнойлхо, культивацилха, лущени хэхэ, эртын хахалалгые гүнзэгыгөөр ба агротехническэ эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ хүдэлмэринүүдтэ колхоз болон МТС-үүдэй бүхы хүсэн табигдаһан байха зэргэтэй. Тэрэгүйһээ газарай хүрьһэндэ шииг нойтон баригдахагүйһөө гадна, буртаг үбһэн үгы хэгдэхэгүй байна. Нютагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай органуудай, тэрэшэлэн хүдөө ажалай мэргэжэлтэдэй түрүүшын шухала зорилго хадаа газарай хүрьһэндэ шииг нойто тогтоохо ябадалда байна. Эртын борнойлго, культиваци лущени хэхэ газар хахалха хүдэлмэринүүдые үргэнөөр ба түргэн ябуулхатаяа хамта, газар уһалха хэрэгые али болохоор шангадхаха шухала.

Манай Эхэ оронэй олон түмэн ажалнай Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб бэелүүлхын түлөө политическэ ба ажахын угаа ехэ дэбжэлтэ дээрэ байна. Энэ табанжэл соо хүдөө ажалые һэргээн болхооохо ба хүгжөөхэ тухай айхабтар ехэ зорилгонууд табигдаба. Тарилгын талмайе үргэдхэхэ хүдөө ажалай культурануудай валова суглуулгые ехэдхэхэ эдэ бүхые бэелүүлхын тулада колхозно таряашад болон МТС совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд бии байгаа хабаяа элсүүлэн, республика дотороо үндэр баян ургаса хуряаха ябадал хангаха байһандань найдагдана.

Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй эхин болохо 1946 ондо үндэр ургаса хуряажа, табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ бата бэхи һуури табихын түлөө колхознигууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн урдынхиһаа улам эршэтэйгээр дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой. Социалистическэ мүрысөөе полевой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда эрбөөр ба шангаар дэлгэрүүлжэ шадаһан аймаг, колхоз болон МТС-үүд энэ жэлдэ үндэр ургаса хуряажа гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые саг соонь тоосохо, сэбэр хүрэнгэ хааха болон колхознигуудай ажалта үдэртэ таряа талха элбэгээр хубаахa ябадал хангаха байна.

Зарим МТС болон колхозууд тарилгада бэлэдхэлые үшөө хүсэд шиидхээдүй байһаар. Тиимэдэ эдэ дутуунууд хаа-хаанагүй полевой хүдэлмэриие һаатуулхагүйгөөр ябуул усадхагдаха зэргэтэй. Тиигээгүй һаа, тарилгада жэгдэрэн орохо ба тэрэниие түргэн үнгэргэхэ ябадалда гэрьтойхон һаад түбэг тохёолдожо болохонь холо бэшэ.

Тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые хаа-хаанагүй түргэдхэжэ, тэрэниие агротехническэ эрхим шанартайгаар үнгэргэе!

ССР-эй МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДТЭ

1946 оной март соо тракторнуудые ба хүдөө ажахын машинанuудые заһабарилха түсэбые эрхимээр бэелүүлхын түлөө областьнуудай, хизаарнуудай ба республиканууддай бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй дүн тухай

1946 оной март соо тракторнууд ба ...-ажахын машинануудые заһабарилха ...бые эрхимээр бэелүүлхын түлөө ...ьнууд, хизаарнууд ба республика... бүхэсоюзна социалистическэ мү... ... дүнгые хаража үзөөд, ССР ...й Министрнүүдэй Совет тогтообо:

1. Бүхэсоюзна социалистическэ мүры... ...лагшад гэжэ тоолоод, ССР Союзай ...стрнүүдэй Соведэй дамжуулгын ... тугые барюулжа, мүнгэн шагнал ... ...бэл:

...ковско областьдо

...ска областьдо

...ска областьдо

Куйбышевска областьдо

Челябинска областьдо

2. Тракторнуудые заһабарилгын түсэбые дүүргэхэ тушаа Сталинградска, Горьковско, Ленинградска, Велико-Лукска, Калужска, Ярославска, Читинскэ Орловско, Вологодско, Кировскэ, Новгородско ба Чкаловска областьнууд; УССР-эй Каменец-Подольско, Киевскэ, Харьковска ба Черниговскэ областьнууд; Казахска ССР-эй Акмолинско область; Карело-Финскэ, Латвийска ба Эстонско ССР-нүүд Коми АССР һайнаар хүдэлмэрилбэ гэжэ тэмдэглэхэ.

(ТАСС).

ГАЗАР ГЭДЭЭ!

Тарилгын урда тээхи хүдэлмэриие үргэн фронтоор ябуулая!

Кударын бүхы колхозууд полидоо гараба

КУДАРА-СОМОН. Эндэхи 25 колхоз барандаа полевой хүдэлмэридэ ороһон байна. Апрелиин 13-ай дүүрэн бэшэ мэдээгээр аймаг соо 1188 гектар пар ба намараа парта борной, 154 гектарта культиваци хэгдэһэн, 170 гектар газар хахалагдаһан байха юм. Поли дээгүүр 31 трактор ба 80 плуг гаргагданхай.

„Комбайн" колхоздо 200 гаран гектар борнойлогдоһон байна. Мүн аймагай колхозууд борнойлхо, культиваци, хэхэтэеэ, хамта газараа хахалжа эхилэнхэй.

Эртын хахалалгада ороо

КЯХТА. (Телефоноор абтаба) Эндэхи зарим колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые хүрьһэнэй гэдэмсээр эхилһэн байгаа. Тэдэ колхозууд үдэр ерэхэ бүри полевой хүдэлмэриие үргэдхэжэ байха юм. Апрелиин 8-ай мэдээгээр аймаг соо 779 гектарта эртын борнойлго хэгдэһэн байна. «Улаан табангууд" колхоздо 9 борнойгоор 138 гектар элдүүрилэгдээ.

Апрелиин 11-эй үдэр Калининай, Энгельсын, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудууд эртын хахалалгада орожо поли дээрэ хэдэ хэдэн плуг гаргаба.

Гэбэшье, эндэхи гээгдэнги колхозууд тарилгада бэлэдхэлые тон хангалтагүйгөөр үнгэргэһэн дээрэһээ газарай хүрьһэндэ шииг нойто тогтоохо шухала хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байха юм. Усть-Киранска сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой тарилгада бэлэдхэлые тушаан абаһан гүрэнэй комисси энэ колхоздо хангалтагүй сэгнэлтэ үгөө һэн. Тиигээд, комисси болбол дутуунуудаа усадхаха болзорыень хараалаад, тус колхоздо дурадхаһан байгаа. Гэбэшье энэ колхозой правлени комиссиин элирүүлһэн дутуунуудые хүсэлдүүлхын түлөө тэмсээгүй байха юм.

Тиимэһээ тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ ороһонһоо хойшо араад шахуу хоногоод, [illegible] юума хээгүй байһаар. Газарай хүрьһэн хаа-хаанагүй гэдэжэ эртын элдүүрилгэдэ жэгдэрэн орохоор болоо. Зүгөөр, колхозой правлени поли дээрэ оройдоо 3 борнойшодые гараһаараа һанаагаа амаршоод байха юм. Борнойшодой ажалые журамтайгаар эмхидхэхэ хүн бүхэндэ түрүүшын үдэрһөө хойшо үндэр бүтээсэ эрхим шанар түйлүүлхэ тушаа тэдэ хэншье анхардаггүй гэхэдэ һэжэггүй. Юуб гэхэдэ 3 борнойшодынь үдэрэйнгөө нормые дүүргэхэһээ байтагай хахадлаашьегүй.

Гадна, 3 готэрногой пунктһээ урһэнэй таряа шэрэлгые энэ колхоз хангалтагүйгөөр эмхидхэһэн байха юм. Хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ ябадал полевой хүдэлмэриин эхилхэһээ абаад шиидхэгдэхэ байна. Тиимэдэ дээрэхи колхозойхид дутуунуудаа ябуул хүсэлдүүлжэ тарилгые үсөөн хоног соо һайн шанартайгаар үнгэргэхэ шухала хэмжээнүүдые абаха ёһотой. Полевой хүдэлмэриин түрүүшын үдэрһөө хойшо колхозник бүхэнэй үдэр бүриин даалгабариие эрхим шанартайгаар дүүргүүлхэ гээшэ колхозой правлени болон бригада звенонуудые даагшадай шухала зорилгонь болоно.

Тарилгада бэлэдхэлые хангалтагүйгөөр үнгэргэһэн Кяхтын зарим хэды колхозууд полевой хүдэлмэриие хүсэн түгэсөөр угтаад, тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэжэ байһан түрүүшүүлһээ үльгэр жэшээ абажа дутуунуудаа энэ гэһээр усадхаха байһандань найдагдана.

Б. Цыренова.

Үндэр ургасын түлөө

Түнхэнэй аймагай „Красный пахарь" колхоздо комсомольско-залуушуулай үндэр ургасын звено эмхидхэгдэнхэй юм. Энэ жэлдэ тус звено 70 гектарта шэниисэ тариха түсэбтэй. Звеногой членүүд хамта 9 хүн юм. Эдэнэр хабарай тарилгые үнгэргэхэ түс бөө зохёожо баталһан ба үндэр ургаса хуряаха хэмжээнүүдые хараалһан байна. Звеногой членүүд өөһэд хоорондоо мүрысөөд, гектар бүриин 20 центнерһээ бага бэшэ ургаса абахаар бэеэ уялгалбад. Тиин, энэ звеногой членүүд ондо звеногоо социалистическэ мүрысөөндэ уриһан байна. Тэдэнэрэй урялые халуунаар угтаһан нүхэр Родионовой звеногойхид баһал үндэр ургаса хуряаха уялга абаба.

Дээрэхи звеногой членүүд абаһан уялгануудаа хүсэд дүүргэхын зорилгоор, тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые саг соонь эхилээд, хүрьһэндэ шииг нойто барижа байха юм. Тэрэшэлэн эдэнэр һайгамаар газар уһалха ба газарай хүрьһэндэ утэгжүүлгэ эүбөөр хэрэглэхэ мэтын хэмжээ ябуулганудта онсо анхаралаа табинад.

Энэ колхозһоо жэшээ абамаар

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз малажалаа улам саашань хүгжүүлхэ хэрэгтэ онсо һаналаа табинхай. Тиин, һүрэг малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын зорилгоо горьтойхон хүдэлмэри хэжэ байна.

Сабшалангайнгаа газар дээрэ олохон тоотой саһа тогтооһон, зөөһэн, наг шэбхэ гаргаһан, һайрамаар уһалһан, сабшалангые элдэб модо шулуунһаа сэбэрлэһэн, посхоод бариха һүргааг, һаданагуудые бэлэдхэһэн байха юм.

Сабшалангай газарые тон һайнаар харууһалан эдлэжэ малдаа бардам хүрэхэ үбһэ — тэжээл бэлэдхэхын түлөө бүхы колхозууд иимээр тэмсэхэ ёһотой.

Ж. Д. Гомбоин.

ХЭЖЭНГЫН КОЛХОЗУУДААР

Тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые хэм соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэхые хүсэһэн Хэжэнгын түрүү колхозууд эртын борнойлгодо бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байна. Аймагай колхозуудаар хамта 230 борнойшод хүдэлмэрилнэ.

Дээдэ-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ, „Ударник", Тельманай нэрэмжэтэ колхозууд 30—31 борной поли дээгүүрээ гаргаад, шииг нойто тогтоожо байна. „Комсомол" колхозой 25 борнойшод түрүүшын үдэрнүүдтэ 100 гаад гектарта эртын борной хэбэ.

Тэрэшэлэн „Зургаанай зам" колхоз эртын борнойлгые эмхитэйгээр эхилээ.

Хэжэнгын МТС-эй тракторна түрүү бригаданууд хүдэлмэрилхэ газартаа хүрэжэ ошонхой. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хоёр тракторaар культиваци хэгдэжэ байна.

Закаменай колхозууд тарилгада ямараар бэлэдхээб?

Арадуудай агуу ехэ вождь ба багша Сталинай үгэдэ харюу болгон Закаменай аймагай түрүү колхозуудай эрэгтэй эмэгтэй членүүд хабарай тарилгада бэлэдхэлые саг соонь дүүргэжэ, полевой хүдэлмэринүүдые агротехническэ эрхим болзорнууд соо, һайн шанартайгаар дүүргэжэ, үндэр ургаса хуряаха гэһэн шэнэ шэнэ уряалнуудые абаад, эсэшэгүй шагүйгөөр тэмсэжэ байна.

Хамниин сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыренжапов, партийна организациин секретарь нүхэр Дамбаев) членүүд һунгуулиин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ үргэн далайсатайгаар оролсожо хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые болзорһоо урид дүүргэһэн байгаа. Мүнөө энэ колхозой 50 плуг, 30 борной, хоёр сеялкэ бэлэн болоод полидо гарахаар байна. Тэрэшэлэн 100 хомут тоног, 50 тэргэ ба үнһэ зөөхэ 20 хайрсагууд бэлэн болгогдоо һэн.

Тус колхозойхид үбэлэй агротехническэ хэмжээ - ябуулганууд ургасые дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэл гэжэ ойлгоод, аяар 1945 оной намарһаа хойшо нютагай үтэгжүүлэлгэ үүлье бэлэдхэжэ эхилээ. Поли дээрэ 500 шарга наг шэбхэ гаргаха байһан аад, 5700 шарга наг шэбхэ гаргаа. Мүнөө үедэ поли дээгүүр һайса тогтоожо байха юм. Хабарай тарилгада ябаха 114 моридые амаралтада ба һайн тэжээлдэ табинхай. Мүн тарилгын түсэб нормо машина зэмсэгүүд ба мори унаануудые колхозниигуудта даалгажа үгөө. Мүн үбһэ тэжээл һайнаар бэлэдхээ. Хүрэнгын таряае һайн шанартайгаар сэбэрлэжэ хаанхай.

Ургасые дээшэлүүлхын зорилгоор, энэ колхоз ефремовскэ звено эмхидхэһэн байна. Звеногой членүүдтэ тарилгын газар болон мори унаа, зэр зэмсэгүүд тушаагдажа үгтэнхэй.

Үлэгшэнэй сомоной „Май 1" колхоздо хабарай тарилгада бэлэдхэл амжалтатайгаар үнгэргэгдөө. Тус колхозой эрэгтэй эмэгтэй бүхы членүүд тарилгада бэлэдхэлые түргэн ба эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө Ростовско колхозниигуудай уряалаар социалистическэ мүрысөөндэ үргэн далайсатайгаар оролсонхой.

Колхозниигуудайнь дунда агитационно-нийтын хүдэлмэри һайнаар үнгэргэгдэнэ. Колхозой агитаторнууд 1946 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай парти ба правительствын тогтоолой колхозниигуудые гүнзэгыгөөр танилсуулна. Тус колхоз 25 борной хоёр сеялкэ эрхим шанартайгаар заһабарижа аймагай түрүү колхозуудай нэгэниинь болоо. Мүн мориной 107 хомут тоног болон бусад зэр зэмсэгүүд бүгэдэ бэлэн болгогдоһон байһан аад, 7.300 шарга гаргаа. 80 центнер үнэһэ бэлэдхэхын оронд 83 центнер бэлэдхэбэ. Мүн 30 центнер шубуунай аргал суглуулаа.

Дээрэхи колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Батуев партийна эхин организациин секретарь нүхэр Ц. Улзутуев гэгшэд й 1946 оной хабарай тарилгада бэлэдхэлые жэшээтээр үнгэргэжэ, үндэр һайн ургаса абаад, колхозоо большевистскэ, колхозниигуудаа баян шадалтай болгохо тушаа гол анхаралаа табиһан аша үрөөр эндэхи колхозниигууд иимэ амжалтануудые туйлажа, аймаг соогоо суурхаба.

Хабарай полевой хүдэлмэридэ дурсагдагша артельнүүдтэл адляар бэлэдхэжэ байһан колхозниигууд Закаменай аймагта яһала олон бии. Жэшээлхэдэ, Цакирай сомоной „Улаан Октябрь", Хужирай сомоной „Интернационал", Санагын сомоной „Коминтерн", „Улаан таряашан" ба бусад колхозууд нүхэр Сталинай түүхэтэ үгэ болон Ростовско колхозниигуудай хандалгатай танилсаад, тарилгада бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүдые эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ согтойгоор оролсожо аяар февраль һарада тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые дүүргэһэн байна.

Тиибэ ябашье, тарилгада бэлэдхэлые хангалтагүйгөөр үнгэргэһэн колхозууд Закаменай аймагай зарим сельсоведүүдээр олон байха юм. Хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдые заһабарилха, нютагай үтэгжүүлгэнүүдые суглуулха, хүрэнгэ хааха, сэбэрлэхэ, мори унаануудые бэлэдхэхэ гэхэ мэтын шухала хэмжээ-ябуулгануудые хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байһан колхозууд олон.

Жэшээлхэдэ, Хамниин сомоной Калининай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Русанов, партийна организациинь секретарь Аюшеев), Цакирай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ (түрүү эгшэнь нүхэр Дмитриев) тарилгада бэлэдхэл эр ехэхэн хожомдонхой. Эдэ колхозуудай хүдөө ажалай машина зэр зэмсэгүүд тон муу шанартайгаар хүсэд бэшээр заһабарилагдаһан. агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэһэн байна. Калининай нэрэмжэтэ колхоз поли дээрэ 6.000 шарга наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй байһан аад, 5.000 шарга гаргаһан, 36 центнер үнэһэ, 25 центнер шубуунай аргал суглуулһан байба. Мүн 00 гектарта саһа тогтоохо аад, оройдоо 50 гектарта тогтоогоо. Хабарай тарилгада ябаха моридынь туранхай. Хүдэлмэрилшэ ба туранхай моридоо амаруулаагүй байгаа.

Цакирай сомоной Ленинэй, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай хүдэлмэрилшэ бүхы моридой хахадынь туранхай байна. Жэшээ хэдэ, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Москвитин) 137 моридойнь 82 туранхай, 19 морин хүзүү нюргаа гэмтэһэн 12 морид үхэһэн байха юм.

Аймагай олонхи колхозууд хабарай тарилгада хүрэхэ үбһэгүй һууба. Бүхы аймагаараа оройдоо 60 центнер ороошото культурануудай үрһэ хааһан байба.

Закаменай МТС (директор нүхэр Николаец, партийна организациинь секретарь нүхэр Будаев) хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ тракторна паркнуудые саг болзор соонь эрхим шанартайгаар бэлэдхэхэ байһан аад, трактор болон хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдые заһабарилжа дүүргэ эгүй, горючи, түрлихэ тоһо зөөхэ, газогенераторна тракторнуудта хэрэглэгдэхэ түлишэ бэлэдхэхэ шухала хэмжээнүүдые ехээр унжагайруулжа байха юм.

Закаменай партийна, советскэ, газартаряалангай органуудай шухала зорилго хадаа эдэ бүхы дутуу дундануудые дары усадхажа полевой хүдэлмэриие һаадгүйгөөр үнгэргэхэ хэрэгтэ бүхы колхозниигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлхэ уялгатай. Мүнөө газар элдүүрилгэдэ орожо байһан хадаа эндэхи колхозууд дутуунуудаа ябууд усадхаха байна.

Б. Дансорунов,
манай корреспондент.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов Венгерскэ Правительствэнна делегациин хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ

Апрелиин 13-да СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Гадаадын хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов Москвада байгаа Венгерскэ Правительственна Делегациин хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ.

Уулзалга дээрэ Венгриин Премьер-Министр г-н Надь Ференц, Премьер-Министрын Орлогшо г-н А. Сакашич, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Я. Дьендеши, Зам Харилсаанай ба Хэлхээ Холбоонай Министр г-н Э. Гэрэ, Москвада байгаа Венгерскэ Миссиин членүүд Элшэн түлөөлэгшэ г-н Сефью Дьюла түрүүтэй, Москвада аккредитированлагдаһан посольство ба миссинуудай толгойлогшод байлсаба.

Уулзалга дээрэ мүн баһа Финляндиин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Р. Свенто, Финляндиин Худалдаа-Наймаанай ба Ажаүйлэдбэриин Министр г-н У. Такки, СССР-тэй культурна хани харилсаа байгуулха Югославиин Общественн Делегаци обществын Түрүүлэгшэ, Босни ба Герцеговинын Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ г-н Р. Чокалович түрүүтэй ба бусад байлсаба.

Уулзалга дээрэ советскэ талаһаа СССР-эй Министрнүүд И. В. Ковалев, К. Я. Сергейчук, А. Г. Зверев, С. В. Кафтанов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшонор В. Г. Деканозов, С. А. Лозовский, М. И. Литвинов, СССР-эй Гадаадын Худалдаа-Наймаанай Министрын Орлогшонор В. А. Сергеев, М. Р. Кузьмин, М. С. Степанов, Венгридэхи СССР-эй Элшэн түлөөлэгшэ Г. М. Пушкин, ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ В. В. Кузнецов СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын, СССР-эй Гадаадын Худалдаа-Наймаанай Министерствын, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, мүн баһа советскэ олоннитын ба советскэ болон гадаадын хэблэлэй түлөөлэгшэнэр байба.

В. М. Молотов Австриин политическэ түлөөлэгшэ господин Бальдбруннертай уулзаба

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов апрелиин 12-то анха түрүүшынхеэ ерэһэн СССР-тэхи Австриин политическэ түлөөлэгшэ г-н Карл Бальдбруннертай уулзаба.

В. М. Молотов Болгарска Элшэн түлөөлэгшэ г-н Н. Николовтой уулзаба

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов апрелиин 12-то СССР-тэ һуугаа Болгариин онсо ба бүрин эрхэтэ Элшэн түлөөлэгшэ ба бүрин эрхэтэ Министр г-н Пайден Николовтой тэрэнэй өөрынгөө этигэмжын грамотые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэдэ барюулхатай дашарамдуулан уулзаба.

Советско-Польско худалдаа-наймаанай харилсаан тушаа

СССР-эй Гадаадын Худалдаа-Наймаанай Министерство ба Москвада ерэһэн Польско Худалдаа-Наймаанай делегаци хоёрой хоорондо амжалтатайгаар дүүрэһэн хэлсээнэй эсэстэ энэ оной апрелиин 12-то ССР Союзай Правительство ба Польскэ республикын национальна нэгэдэлэй Сагзуурын Правительство хоёр бэе бэедээ бараа табилсаха тухай хэлсээн баталагдаһан байна.

1946 оной апрелиин 1-һээ 1947 оной апрелиин 1 хүртэр тус тустаа 96 миллион американска доллартой сэнтэй бараа андалдан абалсаха гэжэ хэлсээндэ тодорхойлогдоно.

Баталагдаһан хэлсээ болбол СССР ба Польско республика хоёрой хоорондын экономическа харилсаае хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэдэ болото шата болоно. Энээнэй эхинь 1945 ондо баталагдаһан СССР ба Польша хоёрой хоорондохи худалдаа-наймаанай договор ба бэе бэедээ бараа табилсаха тухай хэлсээн болоһон болоно.

Бэе бэедээ бараа табилсаха тухай шэнэ хэлсээндэ Советскэ Правительствын үмэнэһөө Гадаадын Худалдаа-Наймаанай Министр А. И. Микоян ба Польско республикын национальна нэгэдэлэй Сагзуурын Правительствын үмэнэһөө гадаадын худалдаа-наймаанай Министр С. К. Ендрыховский гэгшэд гараа табиһан байна.

(ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: hэргээн бодхоогдоhон корпусууд. Н. Грановскиин фото (ТАСС-эй фотохроника).

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын алдар" гэжэ орденууд ба „Эхын медаль" гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэhөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үнэмлэхэ шагнаха гэбэл:

Юhэн хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые „ЭХЫН АЛДАР" ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ПАНТЕЛЕЕВА Акулина Терентьевнае — Бичурын аймагай „Красная заря" колхозой колхозница.

Найман хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые „ЭХЫН АЛДАР" ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР.

1. ГНЕУШЕВА Маланья Сергеевнае — Бичурын аймагай Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
2. ИВАНОВА Ирина Никитичнае — Бичурын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. РЯБОВА Федосья Прокопьевнае — Бичурын аймагай „Сталинский путь" колхозой колхозница.

Долоон хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые „ЭХЫН АЛДАР" ГЭЖЭ 3-ДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. БАДМАЕВА Дашима Бадмаевнае — Бичурын аймагай „Октябрьская революция" колхозой колхозница.
2. БАЖЕНОВА Лукерья Андреяновнае — Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. ГАВРИЛОВА Матрена Ивановнае — Бичурын аймагай Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
4. ЛИТВИНЦЕВА Александра Матвеевнае — Бичурын аймагай Дзержинскын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
5. ПАНЬКОВА Мария Дмитриевнае — Бичурын аймагай „Новый мир" колхозой колхозница.
5. ПАНЬКОВА Наталья Иннокентьевнае — Бичурын аймагай „Новый мир" колхозой колхозница.
7. ПЕТРОВА Федосья Тимофеевнае — Бичурын аймагай „Ленинский путь" колхозой колхозница.
8. РЯБОВА Ульяна Демьяновнае — Бичурын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
9. СИДОРОВА Парасковья Филипповнае — Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
10. ТЕЛЕШЕВА Василиса Андреевнае — Бичурын аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Зургаан хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые „ЭХЫН МЕДАЛЬ" ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АФАНАСЬЕВА Анна Никифоровнае — Бичурын аймагай „Безбожник" колхозой колхозница.
2. БЕЛЫХгай Бичура тосхононгае — Бичурын аймагай Анастасия Михайлов эрэй эзэн эхэнэр.
3. ГРИГОРЬЕВА Александра Константиновнае — Бичурын аймагай Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
4. ГРИГОРЬЕВА Елена Фроловнае — Бичурын аймагай „Ленинский путь" колхозой колхозница.
5. ГРИГОРЬЕВА Татьяна Марковнае — Бичурын аймагай „Ленинский путь" колхозой колхозница.
6. ДЕРЯБИНА Лукерья Ивановнае — Бичурын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
7. ИВАНОВА Ульяна Герасимовнае — Бичурын аймагай „Красная заря" колхозой колхозница.
8. КАЗАРБИНА Устинья Матвеевнае — Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
9. КУЗАЙМОВА Марфа Андреевнае — Бичурын аймагай „Заря" колхозой колхозница.
10. КУПРИЯНОВА Устинья Ивановнае — Бичурын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
11. КУРЕНКОВА Анна Кононовнае — Бичурын аймагай Рогозиной нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
12. ПАВЛОВА Крестинья Константиновнае — Бичурын аймагай Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
13. ПАНТЕЛЕЕВА Василиса Ивановнае — Бичурын аймагай „Красная Заря" колхозой колхозница.
14. ПАНТЕЛЕЕВА Улита Прокопьевнае — Бичурын аймагай „Красная Заря" колхозой колхозница.
15. ПАНЬКОВА Анна Филипповнае — Бичурын аймагай „Новый Мир" колхозой колхозница.
16. ПЕТРОВА Василиса Давыдовнае — Бичурын аймагай „Красная Заря" колхозой колхозница.
17. ПЕТРОВА Екатерина Федоровнае — Бичурын аймагай Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
18. ПОЛЯКОВА Агафья Николаевнае — Бичурын аймагай Куренковой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
19. СВИШИНА Ульяна Михайловнае — Бичурын аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
20. СИМОНОВА Марфа Акинфовнае — Бичурын аймагай Куренковой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
21. ТЕГЕРИНА Евгения Игнатьевнае — Бичурын аймагай „Борец Октября" колхозой колхозница.
22. ТКАЧЕВА Аксинья Викуловнае — Бичурын аймагай „Красная заря" колхозой колхозница.
23. УНАГАЕВА Анастасия Кондратьевнае — Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Табан хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые „ЭХЫН МЕДАЛЬ" ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР.

1. АФАНАСЬЕВА Наталья Терентьевнае — Бичурын аймагай „Безбожник" колхозой колхозница.
2. БОЖЕНОВА Феоктиста Яковлевнае — Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. ДЕРЮГИНА Афимья Тимофеевна — Бичурын аймагай Окино-Ключевскэ сельпогой хүдэлмэришэн.
4. ИВАНОВА Наталья Ивановнае — Бичурын аймагай „Красная Заря" колхозой колхозница.
5. КОРОБЕНКОВА Павлина Сидоровнае — Бичурын аймагай Куренковой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
6. КОРОБЕНКОВА Ульяна Ивановнае — Бичурын аймагай Куренковой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
7. КУЗНЕЦОВА Мавра Моисеевнае — Бичурын аймагай „Красная Заря" колхозой колхозница.
8. КУПРИЯНОВА Агафья Фирсовнае — Бичурын аймагай Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
9. ПАВЛОВА Ирина Ерофеевнае — Бичурын аймагай Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
10. ПАНЬКОВА Анна Семеновнае — Бичурын аймагай „Новый мир" колхозой колхозница.
11. ПЕТРОВА Вера Андреяновнае — Бичурын аймагай „Красная Заря" колхозой колхозница.
12. ПЕТРОВА Зинаида Феофановнае — Бичурын аймагай „Красная Заря" колхозой колхозница.
13. ПЕТРОВА Соломанида Павловнае — Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
14. ПЕРЕВАЛОВА Ксения Яковлевнае — Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
15. ПЛАСТИНА Лукерья Абрамовнае — Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
16. ПОНОМАРЕВА Анна Ивановнае — Бичурын аймагай Куренковой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
17. РАЗУВАЕВА Анастасия Федоровнае — Бичурын аймагай Куренковой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
18. РАЗУВАЕВА Домна Михайловнае — Бичурын аймагай Куренковой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
19. РАЗУВАЕВА Елена Федотовнае — Бичурын аймагай Куренковой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
20. РАЗУВАЕВА Марфа Прокопьевнае — Бичурын аймагай „Красная Заря" колхозой колхозница.
21. РАЗУВАЕВА Матрена Григорьевнае — Бичурын аймагай Куренковой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
22. РАЗУВАЕВА Фекла Гурьяновнае — Бичурын аймагай Рогозиной нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
23. СЕМЕНОВА Агафья Спиридоновнае — Бичурын аймагай Окино-Ключевско сельпогой хүдэлмэришэн.
24. ТКАЧЕВА Агриппина Никитичнае — Бичурын аймагай „Безбожник" колхозой колхозница.
25. УТЕНКОВА Вера Кузьминичнае — Бичурын аймагай „Красная Заря" колхозой колхозница.
26. УТЕНКОВА Марфа Васильевнае — Бичурын аймагай „Безбожник" колхозой колхозница.
27. УНАГАЕВА Серафима Алексеевнае — Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **Г. ЦЫДЕНОВА.**

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин уялгые дүүргэгшэ **В. МОНКЕТОВ.**

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан. 1945 оной июлиин 30

ЭКЗАМЕН ОЙРТОЖО БАЙНА!

★

Дунда ба дээдэ hургуули дүүргэлгын, мүн класснаа класста шэлжэн оролгын экзамен хүртэр тон үсөөхэн үдэр үлдэбэ. Энэ үеын үдэр, час бүхэниие тон зүбөөр хэрэглэжэ, экзамен барилгые амжалтатайгаар угтаха гээшэ шухалын шухала зорилго болоно.

hаяхан Прибайкальска аймагай Турунтаевска хүсэд бэшэ дунда hургуулиин багшанар ба hурагшанар энэ жэлэй экзамендэ ямараар бэлэдхэжэ байhан тухайгаа Улан-Удэ ерэжэ, радиогоор хэлэбэд. Тэдэнэй үгэнүүдые бидэнэр доро тунхаглабабди.

★ ★

Багшанаршье, hурагшадшье оролдодог

У. П. Осипова, hургагша

Би өөрынгөө богонихон хөөрөөгөөр манай hургуулиин ажабайдал ба хүдэлмэри тухай, бидэнэй ямараар экзаменда бэлэдхэжэ байhан тухай хэлэжэ үгэхые хүсэнэб.

Манай hургуули ехэ бэшэ, тиигэбэшье багшанар ба hурагшанарай коллектив тон hайнаар ба эбтэйгөөр хүдэлмэрилнэ. Манай hургуулиинхин—нэгэ талаhаа багшанар—өөhэдынгөө бүхы знани ба дүй дүршэлые дамжуулан үгэхэ гэжэ ба нүгөө талаhаа hурагшанар—манай мэдэрэлые hайнаар ойлгожо абаха, эрдэмтэй хүнүүд болохо гэжэ оролдодог байха юм. Иимэhээ коллективнай хүдэлмэреэ hайжаруулхын түлөө али болохо хэмжээ абадаг байна гээшэ. Жэшээлхэдэ, hурагшад багшанарай хүтэлбэреэр hуралсалай шухала зүйлнүүдые өөhэдөө хэдэг ба тэдэнэй хүдэлмэриин үрэ хэшээл дээрэ элсэд мэдэгдэхэ байдаг.

hургуулидамнай литературна, драматическа, сэрэгэй ба уран оёлгын кружогууд эмхидхэгдэhэн байха юм.

Драматическа кружогнай хэдэн зүжэг наада харуулаа, тон hаяхан «Үнэтэ изобретени» гэжэ зүжэг наада харуулба. Энэ кружогнай мүнөө майн нэгэнэй ба Илалтын үдэрэй hайндэрлэлгэдэ бэлэдхэжэ байна. А. Голубев ба Б. Второв гэгшэд энэ кружогой тон эдибхитэй членүүд болоно.

Литературна кружок мүн лэ, илангаяа 5-дахи класста hайнаар хүдэлмэрилнэ. hурагшад элдэб уран зохёолнуудые шүдалха гэжэ ехээр хүсэжэ, кружогой хэшээлдэ дуратайгаар хабаададаг юм.

Манай сэрэгэй кружок муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Военрук нүхэр Осипов кружогые hайнаар эмхидхэжэ, hурагшадые ПВХО-до hургадаг ба мүн hурагшанар БГТО-гой нормые барижа гарадаг болоо. Гадна санашадай кросс үнгэргэгдэhэн ба тэрээнэ 5—7 классай hурагшанар хабаадаhан байна.

Уран оёлгын кружок анха түрүүн эмхидхэгдэhэн, тэрээндэ hурагшад-басагад дуратайгаар хабаадажа, угалза оёлго ба утаhаар элдэб юумэ уяха хэрэгтэ hурадаг болонхой.

Үнгэрэгшэ жэлэй зунай амаралтада олонхи hурагшаднай колхоздо хүдэлмэрилhэн ба мүнөөшье колхоздоо туhаладаг гэбэл, 35 центнер үнhэ мүнөө суглуулаад байна.

Энэ кружковой ба ниитын хүдэлмэриин хажуугаар манай гол зорилго болохо hуралсалай хэрэгые амжалтатайгаар табиха гэжэ дайнай hүүлэй түрүүшын жэлдэ дүүргэлтын экзамен дээрэ hурагшадай hайн знани харуулха ябадалые мартадаггүйбди.

Манай багшанарай ба hурагшадай коллектив хүдэлмэриингөө түлөө, эрдэм мэргэжэлдэ hуралгын түлөө гүрэнэй, партиин ба арад зоной урда харюусалгатай байhанаа hайнаар ойлгожо, ерэхэ экзаменда үни бэлэдхэжэ байна. hурагшанар хүдэлмэриингөө түсэб зохёохолоо шэнэ материал үзэхын хажуугаар урда тээнь үзэhэн зүйлөө дахин дабтажа hэльбэхэ ябадалые хараалhан байха юм.

Урда тээнь үзэhэн зүйлөө дахин дабтажа үзэлгэдэ консультаци эмхидхэгдэнхэй. hурагшад консультацида ехэ хүсэлэлтэйгөөр хабаададаг ба экзаменда бэлэдхэдэг байна.

hургуулиин хүдэлмэри харуулхын тула hара бүри хоёр дахин «hуралсалай түлөө» гэжэ ханын газетэ, классуудта «дайшалхы хуудаhануудые гаргадаг байнабди. Эдэниие 6-дахи классай hурагша В. Белобородов уранhайханай талаар найруулдаг байна. Дайшалхы хуудаhануудай хүмүүжүүлхы нүлөөн туйлай ехэ, hурагшанар тэрэнэй гарахые хүлеэн ядажа байдаг.

Бүхы хүдэлмэримнай хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэн эрилхые эринэ, юуб гэхэдэ дайнай хойшолонгүүд үнөө хүсэл зайлуулагдаагүйгөө мэдүүлнэ. Манай hурагшанар ба hурагшанарай коллектив өөрынгөө урда байhан зорилгонуудые эрхимээр дүүргэжэ, класснаа класс оролгын ба дүүргэлтын экзаменууд дээрэ hурагшадай hайн эрдэм мэргэжэл олоhониие харуулжа шадаха байhанаа найдуулнаб.

Шалгалтаяа баряад, сэнгэжэ амархабди

Д. Конашечкина, 4-дэхи классай hурагша

Би мүнөө жэлдэ эгээл түрүүшынхээ экзамен барихаа байнаб. Энэ хадаа тон хүндэ бэрхэшээлтэй зорилго болобошье, би энэ зорилгые эрхимээр дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэб.

Би үбэлэй амаралтаhаа эхилжэ, урда тээнь үзэhэн гараhан материалнуудаа дахин дабтажа үзэдэг болооб. Тиихэдээ ойлгогдохогүй асуудалай тудахада өөрынгөө багшаhаа асуужа ойлгодог байнаб.

Хоёрдохи класста үзэhэн материалнуудай ехээр мартагдаhан байгаа. Бидэ тэрэниие дахин дабтажа үзэдэг, класс соогоо зүбшэн хэлсэдэг байнабди. Тэрээнhээ гадна би гэртээ ном дэбтэр дээрэ хаража үзэдэгби.

Эхэ оронойгоо үмэнэ шалгалта барихамнай

В. Голубева, 7-дохи классай hурагша

Удахагүй манай Эсэгэ орон бидэнэй эрдэм мэргэжэлые шалгажа үзэхэнь гээшэ. Манай уужам ехэ ороной бүхы городуудта ба бүхы тосхонуудта hургуулиин hурагшанар ехэхэн туршалгада бэлэдхэжэ байнад.

Би мүнөө жэлдэ хүсэд бэшэ дунда hургуули дүүргэжэ, түрүүшынхээ гүрэнэй экзамен барихамни. Энэ экзамениие ямараар барижа гараха ябадал минии сэдьхэл ехэхэнээр хүдэлгэнэ. Би энэ экзаменда бэлэдхэжэ эхилhээр үни болооб.

Шудалан гараhан зүйлөө класс доторoo хамтаараа дахин дабтажа үзэлгэ бүхы предмедүүдээр нэгэ жэгдэ ябуулагдадаг ба хэшээл бүхэндэ шэнэ материал үзэхэгэй хамта 5—6 дахи классуудта гараhан программна материалаа гэртээ дахин hэльбэжэ үзэхэ даалгабари абадаг гээшэбди. Тэрээнhээ гадна программна материалай hулаар ойлгожо гарагдаhан ба мартагдахаа hанаhан бүлэгүүдые багшын даалгабари үгэхые хүлеэжэ байнгүй, өөрөө бэеэ даагаад дахин hэлбэжэ үзэдэг байнаб. Үзэжэ гараhан зүйлөө дахин hэльбэжэ үзэхэдөө ном дэбтэр уншаха тэдыгээр эсэслэдэггүй, hүүлээрынь хэлэжэ үгэдэг, жэшээлхэдэ, ород хэлээр бэшэлгын дадал дүршэлэй хүдэлмэри хэдэг, арифметикэ, алгебра ба физикээр задачануудые бододог байнаб. Ойлгогдохогүй зүйлнүүдэй тудахада тэдэниие түсгаар тетрадь дээрэ бэшээд, багшанар ба hурагшанартай хамта, консультаци дээрэ шиидхэдэг заншалтай байнаб. Манай hургуулида бүхы предмедүүдээр консультаци хододоо болодог байдаг юм.

Мүнөө бидэ билетүүдые абаабди. Иигээд бидэ тэдэ билетүүдэй ёhoop экзамендаа бэлэдхэжэ ерэхэ болоод байнабди.

Манай hургуули hаяхан эмхидхэгдэhэн дээрэhээ тиимэ ехэ баян бэшэ байха юм. Тиимэhээ урда тээнь үзэhэн зүйлөө ном дэбтэр дээрэhээ ба өөhэдынгөө хэhэн туhалалын материалые хэрэглэжэ дахин дабтажа үзэхэ аргатай байнабди. Хэрбээ экзамен hайнаар барижа гарахые хүсөөд байбал, бүхы предмедүүдые «5» сэгнэлтэтэйгээр ойлгожо шадахабди. Тэрэнэй тула бии байhан материалнуудай, дура зоригнай хүрэхэ гэжэ би hанахэ байнаб. Би хүсэд бэшэ дунда hургуулиие «5» сэгнэлтэтэйгээр дүүргэхые ехээр хүсэдэг ба тэрэниие яаба-хээбэшье түйлахаб.

Манай hурагшанар hуража байхатай хамта колхоздоо туhалхые оролдодог байха юм. Мүнөө колхоздомнай хабарай тарилгада оролгын хүдэлмэри халуунаар ябуулагдажа байна. Мүнөө колхозникууд всэшэ сусашагүй хүдэлмэриндэ байна гээшэ. Үнhэ ба бусад үтэжүүлгэнүүдые суглуулгые түргэн дүүргэжэ поли дээрэ гаргалсаха, зэргээр манай hургуулиин hурагшанар колхозникуудта туhална.

Манай hургуулида hаяхан комсомольско организаци эмхидхэгдэбэ. Мүнөө дээрэ бидэ комсомолецууд 8 хүн байнабди. Удахагүй олон болохо ёhотой. Юуб гэхэдэ, манайда комсомолдо оромоор болоhон пионернууд олон бии. Экзамениие эрхимээр барижа гаралга тэдэндэ эгээл hайн рекомендаци боложо үгэхэ гээшэ.

ГОРОДОО КУЛЬТУРНА СЭБЭР БОЛГОЯ!

Манай большевистскэ парти ба советскэ правительство хадаа ажалшадые культурно-ажаhуудалай талаар хангаха асуудалые гүрэнэй гол зорилгонуудай нэгэн гэжэ хододоо тоолодог байна.

Арадай ажахын айхабтар ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы анхаралаа табихатай хамта, манай гүрэн ажалшадай байра-байдалай условиинуудые hайжаруулха хэмжээнүүдые абадаг байна гээшэ.

Арад зониие культурно-ажаhуудалай талаар хангаха ябадалай шухала условинуудай нэгэн болохо городуудые культурно-болбосон болгожо, саашадань хүгжүүлхэ хэрэгэй тусгаар ехэ удха шанартай байhан дээрэhээ РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет энэ оной январиин 19-дэ, СССР-эй Министрнүүдэй Совет энэ оной февралиин 7-до Бурят-Монголой Республикын столица—манай городой ажахые hайжаруулха хэрэгтэ туhалха хэмжээнүүдые абаха тухай шиидхэбэринүүдые гаргаhан байна. Эдэ шиидхэбэринүүдэй ёhoop бидэнэр энэ жэлдэ городоо культурно-болбосон байдалтай болгохо хэмжээ-ябуулгануудта 30 миллион түхэриг гаргашалха байнабди.

Иимэдэ, бидэнэр—партийна ба ажахын эдибхитэд болон городой бүхы зон парти, правительство ба нүхэр Сталинда гунзэгыгөөр баясхалан хүргэхэ уялгатайбди.

Эдэ түүхэтэ шиидхэбэринүүд манай урда тон ехэ харюусалгатай зорилгонуудые табина. Бидэнэр эдэ зорилгонуудые саг болзор соонь, хүндэтэйгөөр дүүргэхэ уялгатайбди.

Нүхэдүүд! Манай Улан-Удэ городые манай республикын культурно-болбосон байдалтай город—столица болгохын тула бидэнэр хоёр зорилго шиидхэхэ ёhотойбди.

1. Правительствын hомолhон зөөриие гүйсэд хэрэглэхэ, хараалhан хэмжээ-ябуулгануудыень саг болзор соонь дүүргэхэ.

2. Городоо культурно-болбосон болгохо талаар энэ жэлдэ өөрынгөө хүсэн ба зөөреэр хэдэн олон хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ.

ВКП(б)-гэй Райком ба городской районой ажалшадай депутадуудай районно Совет городской районые культурно-болбосон болгохын тула мүнөө жэлдэ хэдэн олон хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ гэжэ хараалба.

Гэбэл энэ жэлдэ бидэнэр тэанартай хамта доро дурсагдаhан хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ ёhотойбди.

Районой дэбисхэр дээрэ 3260 хэhэг модо тариха, тэдэнhээ 1.000 хэhэг модо жакт, гэрэй управлениин газар дээрэ, 500 модо үмсын гэрнүүдэй усадьба дээрэ, тиихэдээ олонхинь жэмэстэ модонуудые тариха. Гадна 2 500 хэhэг бургааhа тариха байнабди.

Модон тротуар 2.000 погонно метр, бороо хурын уhа урадхуулха канава 1450 погонно метр, хашаа 1000 погонно метр заhабарилха. Хашаагай 67 үүдэ заhабарилха ба бариха болоно.

56 хэhэг шэнэ санузел бариха ба 100 хуушан узелые заhабарилха. 109 хэhэг электро-точка байгуулха. 1000 хэhэг таримал модо хоройлхо.

Сквер ба газонуудые заhабарилжа, тэрэниие хараха харууhалха ябадалые эмхидхэхэ, городской театрай ба хэлхээ-холбооной байшангай (Ленинэй үйлсэ) дэргэдэ хоёр шэнэ сквер бүтээхэ.

Гэрнүүдэй нюур талые 13.700 (дүрбэлжэн метр) сагаадаха ба шэрдэхэ. Киоск, ларек ба рекламна витринэнүүдые заhабарилха ба шэрдэхэ.

Бүхы үйлсэ ба усадьбануудые сэбэрлэжэ, жэшээтэ hайн гуримтай болгохо. Тиихэдээ манай районой республиканска центр байhаниие мэдэрхэ шухала.

Бидэнэр район соогоо санитарна ба ажахын гурим байгуулха ёhотойбди. Энэ зорилгые бидэнэр дүүргэжэ шадаха ба дүүргэхэ ёhотойбди. Энээниие бэелүүлхын тула бидэнэр ба таанарай хамтын хүсэл ба эрмэлзэлгэ энэ хэрэгтэ харюусалгатай байха ябадал болон городой ажалшадай культурно-ажаhуудалай эрилтые хангахада саг үргэлжэ анхаралаа табижа байха хэрэгтэй.

Предприяти ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй зорилгодо городоо культурно болбосон болгохо талаар тэрэнэй урда табигдаhан зорилгонууд ба асуудалнуудые дары сагаа, hайнаар бодожо үзэхэ ябадал оролсоно. Партийна организацинуудай зорилгодо городоо культурно-болбосон болгохо талаар өөhэдынгөө предприяти, эмхи зургаануудаар шиидхэхэ ёhотой асуудалнуудта ба мүн энэ талаар городской ухаа шанартай хэмжээ-ябуулгануудта партийна ба профсоюзна организацинуудай, өөhэдынгөө коллективүүдэй анхарал оролдолгонуудые элсүүлхэ ябадал ороно.

Мүнөө манай городой байдал ямар байнаб гэхэдэ, Райком ба Райсоведэй хэдэн олон хэмжээнүүдые абаhан байбашье, городнай мүнөө хүртэр хог богсор дарагданхай зангаараа байха юм. Предприяти ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгые хойрог нүхэдтэ найдажархёод, өөhэдөө юундэ hанаа амархан hуужа байна гээшэб? Юундэ партийна организацинууд энэ хэмжээ-ябуулгануудые тоонгүйб? Аптекиин управлениин, Городской коммунальна ажахын, байрын управлениин, хэлхээ-холбооной, спецторгын ба бусад хүдэлмэрилэгшэдэй өөhэдынгөө усадьба дээрэ үзэгдэжэ байhан антисанитарна байдалые хоёр нюдөөрөө хаража байгаад, тэрэниие усадхаха хэмжээ абадаггүй байхань гайхалтай. Жэшээлхэдэ, МВД-гэй санчастиие даагшада тэрэнэй өөhэдэйнь усадьба соо байhан бузар буртаг, хог богые сэбэрлэхые хэдэн дахин заагдаhан байбашье, энэ халдабарита үбшэн тарааха газарые тон hанаа амархан хаража hуудаг байна. Энэ антисанитарна байдалай халдабарита үбшэн үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадалай нүхэсэл боложо үгэхэ байhаниие эдэ хүтэлбэрилэгшэд юундэ мэдэрдэггүй гээшэб? Хэн энээндэ иимэ бузагай байдал гаргаха эрхэ үгөөб? Городнай культурна байдалтай ба жэшээтэ hайн гуримтай болохо ёhотой, энэ хадаа бидэнэй бултанаймнай зорилго болоно. 120 хүн административна комиссар элдэб зэмэдэ хүртэгдэhэн байна. Юундэ тиигээ гээшэб?

Тусхай дворнигуудтай байбашье городой үйлсэнүүд хамагдадаггүй ба сэбэр... дэдэггүй байха юм. Аптекиин управлениие хүтэлбэрилэгшэд өөрынгөө ... террасые заhабарилдаггүй, ... унажа, гэнэтын аюул болохые ... hууна. Байрын управлениин ... нүхэр Боков управлениидэ хабаатай ... рын хашаагай үүдэнэй газарта ... дэ (Ленинэй үйлсэ) домоуправтаа ... шье заабари үгэдэггүй, hанаа ... hуудаг байна. № 6 домоуправлени ... даhанай ламые хаадаггүй дээрэhээ, ... лама оруунь үхибүүн унашаhан ... үзэгдэhэниинь жэгшүүритэй байна.

Пивзаводой ба Бурмонторгын ... ба ларегууд тон антисанитарна байдалтай байха юм. Гостиницын директор ... Вдовин өөрынгөө усадьбые антисанитарна байдалтай байлгахаhаа гадна, ... hанай ламын бузар буртаг, уhа ... Прогрессэй хашаа соогуур Ленинэй ... сэдэ урадхуулжа гаргажа байхые ... ниие нормальна дээрэ тоолодог байна.

Таримал модонуудаа муугаар харууhалнабди, жэшээлхэдэ Бурмонторгто ... таримал модонууд хоройлогдоогүй ... hээ гэмтэлтэ орожо байха юм. ... зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд ... нюур талые электрын гэрэлтэй ... ябадалые тоонгүй. Бидэ мүнөө ... бороо хурын уhанда абталгын хойно ... гүүдые усадхаха ёhотойбди. Энэ ... тол хэмжээ-ябуулгануудтань олон ... хүсые хабаадуулха ёhотойбди.

Манай зорилго хадаа өөhэдынгөө ... лективүүдтэй городоо культурно-болбосон болгохо асуудалые дары зүбшэн ... шухала хэмжээ-ябуулгануудые ... ба тэрээнээ бэелүүлхэ ябадал болоно.

Энэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ... шевистскэ эмхидхэлгын ёhoop ... энээндэ бүхэ партийна, профсоюзна ... комсомольско организацинуудые ... ажахын органуудые ёho тэды бэшэ ... салгатайгаар ба эдибхитэйгээр ... городоо культурно-болбосон болгохо ... бүри ехээр анхаралаа табиха ёhотой.

А. НРЫК...
Городской райисполкомой түрүү...

МАЙН УРЛА ТЭЭХИ МҮРЫСӨӨН

Ажалдаа анхаралтайгаар хан...

Улан-Удын дэргэдэхи „Красный ... гэжэ инвалидуудай артель (түрүү... шэнь нүхэр Путов) республикын ... үйлэдбэриин предприятинуудай ... үргэнөөр дэлгэрhэн социалистическа мүрысөөндэ хабаадалсажа, март ... соо ехэхэн амжалтануудые ту... Тус артель hарынгаа түсэбые 1... процент дүүргэhэн байха юм. ... соогоо чс заhабаригын мастер... (даагшань нүхэр Гамбург) түрүү ... ээлнэ. Нүхэр Гамбург өөрөө ... мастер гэжэ тоологдодог юм. ... эр болбол ажалдаа анхаралтай... хандадаг ба мастерскойнгоо хүд... риие эмхитэй hайнаар табижа ... байна. Энэ нүхэртэй сугтаа хүд... рилдэг Абухов, Михайловский ... хаалгаанайгаа даалгабари үдэр ... 130 процент дүүргэнэ.

Муу оёдолой цех (даагшань ... Сердюков) муу бэшэ амжалтан... туйлаhан байна. Тус цех түсэбөө 1... процент дүүргэбэ. Цехын стаха... нууд—оёдолшод нүхэд Петрель... В сагьева, Стенникова гэгшэд 1... 300 процент хүртэр даалгабаряа ... гэжэ hайн жэшээ ходоло харуу... юм. Мүнөө үедэ тус артелиин ... ай хүдэлмэришэд майн нэгэнэй ... дэргэлгые эрхим амжалтануудаар ... тахаа хүсэжэ, оролдосотойгоор ... мэрилжэ байна.

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАhАН БРИГАДА

Сталинска дүрбэдэхи табан... лэй түрүүшын жэл 1946 он... үдэр ургаса хурахын ... Баргажанай аймагай Уланай ... моной Ленинэй нэрэмжэтэ арте... лиин колхозникууд бултадаа ... сэнэд. Бригада хоорондын социа... листическа мүрысөөндэ тэрээ... ажалай нэгэлэхэ бригада ила... ягана. Энэ бригада тарилга... бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүү... дые шууд түргэн шидхэhэн ба... ха юм.

Тус бригадаhаа саг үргэлж... 3 звено бүридэнхэй. Тэдэнэрэй ... гэнниинь семеноводческо звено ... Энэ звеное шадабаритай колхо... ник Е. Цыреннилов хүтэлб... рилнэ.

Звено бүхэн тарилгын га... болон мори унаа зэр зэмсэгүү... хубаажа харюусалгадаа абанхай.

Мүрысөөндэ илаhан энэ бриг... дын ч енүүд хабарай тарилга... бэлэдхэлые амжалтатайгаар ш... хэхэhээ гадна, сабшалан бол... хадаланга хоройлхын тулада h... гааг, hадхаг бэлэдхэжэ шэрэ... байха юм.

hаяар тэдэнэр тарилгын ур... тээхи газарай элдүүрилгэдэ ... дэрэн орохонь.

Б. Цыренова.

...янтын МТС-эй коллективтэ амар мэндэ!

ВЦСПС ба СССР-эй Газартаряалангай Министерствын дамжуулгын Улаан туг абаад байхадаа бүри эршэтэйгээр саашадаа ажаллахыетнай хүсэнэбди

...йшэ оной апрелиин 13-ай үдэшэлэн БМАССР-эй Газартаряалангай Министр нүхэр Дубровский Саянтын машинно-тракторна станциин коллективтэ СССР-эй Газартаряалангай Министерствын даалгабараар ВЦСПС болон СССР-эй Газартаряалангай Министерствын дамжуулгын улаан тугые 20.000 тухэриг мүнгэн шантайгаар барюулба.

...ын машинно-тракторна станциин коллектив 1945—46 ... трактор машинануудай заһабарилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтажа, түсэбөө болзорһоо урид амжалтатайгаар дүүргэбэ. Мүнөө энэ туг абажа, улам урмашаад байхадаа ...машинно-тракторна станциин эрэгтэй эмэгтэй тракторист, ...ер болон бүхы хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажалай ...ажалаа эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, гүрэнэй ...е үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсоод Иволгын ба Гашэйн МТС-эй коллективые мүрысөөндэ уриба.

...торна хүдэлмэриин гүрэнэй түсэбые 200 процент дүүргэхэб

Р. Ц. Раднаева, трактористка

...н түрүүшые абаад байхадаа, бидэ... улам эршэтэйгээр хүдэл... ...лэгшэд болонобди. Хабарай та... ...ба болзор соонь, эрхим шанар... ...ргэхэ ябадал МТС-үүдэй ... зорилго мүн. Үндэр ургаса ... колхозуудай гол зорилго ... тулада трактористнууд сиео ... ёһотой. Тарилгые тур... ...эрхим шанартай... ябадал ехэнхидээ трактор... хүдэлмэриһөө дулдыдаха бай...

...жэ баатартай ба полевой хүдэлмэриин һүүлээр тушаахада техническэ талаар бүтэн байдаг юм. Тиихэлээр заһабарилгые шье үнгэргэхэдэ хүнгэн байдаг.

1945—1946 онуудай намар-үбэлэй заһабарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө бидэнэр барандаа мүрысөө һэмди. Тэрэнэй ашаар, МТС-най тракторна паркаа хүсэд бэлэдхэжэ, ВЦСПС болон СССР-эй Газартаряалангай Министерствын дамжуулгын Улаан тугые 20.000 тухэриг мүнгэн шантайгаар абаха эрхэ олобо.

Ниигээд байхадаа, МТС-эй бүхы хүдэлмэрилэгшэд энэ тугаа алдахагүйн түлөө ургаха нойргүйгөөр хүдэлмэрилхэ бэзэ гэжэ найдана. Тиихэ зуураа, би өөрөө тракторна хүдэлмэриинүүдэй гүрэнэй түсэб 200 процент дүүргэхэ уялга абажа, бэшэ нүхэдөө мүрысөөндэ урина. Хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ зээлэн халалгада, орулхан элдүүрилгэ түсэбөө нэмэдэгүй үлүүлэн дүүргэхэ, комбайнаар эрхим шанартайгаар заһабарилжа, тарлахурлалые хүсэн түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха байһаниин лабтай.

Нүхэд! өөрэдынгөө хүсөөр туйлаһан түрүү һууриаа алдахагүйн түлөө полевой хүдэлмэриин үедэ тракторнуудаа дээгүүр үндэр бүтээсэтэйгээр ба эрхим шанартайгаар хүдэлмэрилхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ барандаа оролсоё.

Тракторнстнууд поли дээрэ

МТС-тэ харьяатай колхозуудтэ 10 трактор гаранхаl. ...нууд тарилгын урда ...ы хүбхэнэ элдүүрилгэ ... ороод байна. Үнэгэтэйн ... XVIII партсъездын нэрэмжэ... поли дээрэ хоёр трактор ... Тракторнстка Мильгу... трактор машинаяа һаад... ...үлжэ, үйлэдбэриин үндэр ... эрхим шанар туйлаха уял... ...дээрэхи колхозой поли дээрэ

Доодо Курбын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо түрүүшын нэгэ үдэр соо хоёр трактораар 15 гектар борнойлогдоон байна. Тэрэшэлэн Кагановичай, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай поли дээгүүр тракторнууд хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Полевой хүдэлмэридэ эхилжэ ороһон эрэгтэй эмэгтэй трактористнууд болон тракторна бригадын члеп бүхэн тарилгые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон байна.

Түрүү зэргээ алдахагүйн түлөө тэмсэхэбди

М. Воробьев, МТС-эй ахалагша механик

Манай МТС трактор машинануудай заһабарилгын 3 созониие хүшэр хүндэ сагта үнгэргөө һэн. Тиигэбэшье, МТС-эй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй эбтэй эетэйгээр хүдэлмэрилһэнэй ашаар, тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые тэсэмгэйгээр дабажа гарадаг байгаабди. Тиихэ зуураа, дамжуулгын Улаан тугуудые гурба удаа абаһан байнабди.

МТС-эй коллектив 1945—1946 онуудай трактор машинануудай заһабарилгын намар-үбэлэй сезониие амжалтатайгаар дүүргээд байхадаа, социалистическэ мүрысөөндэ баһал илажа, ВЦСПС болон СССР-эй Газартаряалангай Министерствын дамжуулгын Улаан туг дахяад абаба. Тиигээд байхадаа, энэ тугаа улам үни удаан барихын түлөө бултадаа нэгэн хүн шэнгеэр тэмсэхэ байнабди. Мүнөө жэлэй хүдэлмэринүүд элдүүрилһэн гектарһаа сэгнэгдэхэ бэшэ, харин үндэр ургаса хуряаха ябадал туйлаһанһаа болохо байна. Тиимэ хадань, тракторист бүхэн тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэһээ абаад, полевой бүхы хүдэлмэриин үедэ үндэр бүтээсэ туйлахатаяа хамта, эрхим шанарай түлөө эрид шууд тэмсэхэ ёһотой болоно.

Тиихын тулада, түбхын түрүүн, трактор машинануудай хойноһоо техническэ харууһа эрхимээр хэхэ хэрэгтэй. Хэрбээ тракторнуудай техническэ харууһалгын заабариие сахижа шадаагүй һаа, үндэр бүтээсэ эрхим шанар туйлагдахагүй байна.

Манай МТС энэ хабарые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтажа, тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые эмхитэйгээр эхилбэ. Тиигээд байхадаа, тракторна бригада, тракторист бүхэн тарилгые түргэн ба эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ үндэр ургаса хуряаха ябадал хангахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсоо. Тиихэ зуураа, тракторна бригада, тракторист бүхэн тракторнуудай хойноһоо техническэ харууһа эрхимээр хэжэ, полевой хүдэлмэриин һүүлээр машина зэмсэгүүдээ бүрин бүтэнөөр тушаахабди гэжэ бэеэ уялгална.

Хабар, зун, намарай полевой хүдэлмэринүүдэй үедэ тракторна бригада, тракторист, комбайнер бүхэнэй машина зэмсэгүүдые байлгангүйгөөр хүдэлмэрилүүлхын тулада техническэ харууһалгын бүхы заабаринуудые нарииаар сахиха ябадал хангахаб. Манай тракторнстнууд машинануудай хойноһоо һайнаар харууһалжа эбдэрээнгүй һайнаар абажа ябадаг шадамар дүршэлтэй болонхой. Энэ хадаа үндэр бүтээсэ, эрхим шанар туйлаха, тэрэшэлэн заһабарилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ рга олгоно.

Гашэйн МТС-ые мүрысөөндэ уряалба

Трактор машинануудай намар-үбэлэй заһабарилгые амжалтатайгаар дүүргээд, ВЦСПС болон ССР Союзай Газартаряалангай Министерствын дамжуулгын Улаан туг 20 мянган тухэригэй мүнгэн шантайгаар абаһан Саянтын машинно-тракторна станциин коллектив иимэнүүд уялга абажа, Гашэйн МТС-эй эрэгтэй эмэгтэй тракторист, комбайнер болон бүхы хүдэлмэрилэгшэдые социалистическэ мүрысөөндэ уряалба гэбэл:

1. Тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэбые 160 процент дүүргэхэ, 10 процент горючи арбилха, нэгэ гектар бүхэнэй өөрынь сэнгые 5 тухэригөөр доошонь оруулха, заһабарилгын хэрэгсэлнүүдэй 5 процентые арбилха;

2. Үндэр ургаса хуряаха ябадал хангахын түлөө колхозуудай моробор тарилга хэхэ участогуудай пар ба намарай парые борнойлжо, шииг нойто бариха, 1000 гектарта лущени хэхэ, тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые хэм соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ;

3. харьяатай колхозуудай тарилгын гектар бүриһөө 10 центнер, һээ доошо бэшэ ургаса хуряаха ябадал туйлаха, таряахуряалгые саг болзор соонь, гээлтэгүйгөөр дүүргэхэ;

4. Тракторнуудаа хоёр халаан соо хүдэлмэрилүүлхэ, полевой хүдэлмэриин үедэ нэгэшье трактор һаатуулхагүй, хүдэлмэриин һүүлээр тракторнуудаа бүрин бүтэн байлгаха;

5. Багша оной майн 20-һоо оройтонгүй пар хахалалгада ороход, парта культиваци, борной һайнаар хэхэ, августын 1 хүртэр парые хоёр дахин хахалжа дүүргэхэ мэтэ.

Иимэ уялгануудые абаад, Гашэйн МТС-ые социалистическэ мүрысөөндэ уряалхадаа Саянтын машинно-тракторна станциин эрэгтэй эмэгтэй тракторист, комбайнер болон хүдэлмэрилэгшэд өөһэд хоорондоо улам эршэтэйгээр мүрысэбэ.

Узбекскэ ССР-эй Ташкентско Ленинскэ городской һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Советэй депутат Михаил Михайлович Нурмухамедов болбол Ташкентскэ түмэр замай (депо Ташкент) эрхим машинист юм. Тэрэ хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үдэрнүүдтэ шухала оборонно магистральда хүдэлмэрилжэ, хүндэ ашаанай составуудые шэрэжэ һомо зэбсэг ба эдеэ-хоолоор фронтовигуудые хангадаг байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. М. Нурмухамедов рейсэдэ гарахын урда тээ өөрынгөө лунинскэ бригадатай байна. Зүүн гарһаа—тэрээнэй туһалагша А. В. Солсико, баруун гарһаа—кочегар Д. К. Тушкевич.

М. Пенсоной фото (ТАСС-эй фотохронико).

ТҮРҮҮ КОЛХОЗУУДАЙ НЭГЭН

Закаменай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (Хамнигын сомон) аймаг соогоо түрүү колхозуудай нэгэниинь болоно. Энэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй члеиүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ колхозойгоо ажаүйлэдбэриин гол һалбари болохо мал ба мүн таряан ажалаа ниилээдгүй хүгжөөжэ, ехэхэн амжалтануудые туйлаһан байна.

1945 ондо малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлэй малаар үлүүлэн дүүргээ гэбэл; адуу морёор — 100, 5 процент, эбэртэ бодо малаар — 103, 0 процент, хони ямаагаар — 107, 0 процент байха юм. Колхоз эли 11 эрхим малшад 50 толгой хони ямаан ба 4 эбэртэ бодо мал нэмэлтэ түлбэринүүдые абаа. Хонииной-товарна фермын хонишод Дулма Цыбикова — 13 хурьга, Цыреидулма Гадапова — 14 хурьга, Долгоржап Бармитова — 7 хурьга акалай нэмэлтэ түлбэри абаһан байна. Гадна, тус колхоз гүрэнтэйгөө хүсэд тооһоной всэстэ колхозниігуудтай ажалта үдэртэ 150 толгой хони, 15 толгой эбэртэ бодо мал хубааһан байгаа.

Колхозой фермэнүүд энэ жэлэй малай үбэлжэлгые мүн лэ амжалтатайгаар үнгэргэжэ байнхай. Һүнэй-товарна фермын түрүүшүүл Д Цасанов, Х. Базмаева, Д. Будаева гэгшэдэй бригадынхид дааажа абаһан бүхы мали удаах хорлтогүй тарган тобироор үбэлжүүлжэ байна. Малай бэлшээриие эрхимээр эмхидхэһэнэй ба тэжээлые графигай ёһоор гаргашалһанай ашаар, үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо 110 — 130 центнер тэжээл арбилһан байха юм.

Мүн шэнэ төл абалгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна. Колхозой фермэнүүд энэ оной мартын 20 хүртэр 78 тугал, 423 хурьга эшэгэ абаад, бүгэдэниинь элүүр энхэр тэнжээжэ байха юм.

Һүнэй-товарна фермын һаалишад Ханда Дыбаева, Дари Будаева ба бусад шэнэ түлнүүдые нэгэшье хорлтогүйгөөр тэнжээжэ байнхай.

Хонииной-товарна фермын бригадирнууд Жигмит Раднаева — 150 хурьга, Дулма Цыбенова — 140 хурьга хүлеэжэ абаад, нэгэшье толгой хороонгүй элүүр энхэр тэнжээжэ байха юм.

Малажалые хүгжүүлхэ хэрэгые тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ябадал шиидхэдэг байһыень тус колхозойхид мартаагүй. Мүнөө 1 герасимовска ба 4 луговодческо звенонууд эмхидхэгдээд, ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Эдэнэр сабшалангай талмай дээрэ 8000 шарга наг шэбхэ зөөжэ, 2 километр канава малтаха бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые үнгэргөө. Герасимовска звеноһ нүхэр Шангаевай хүтэлбэри доро 1945 ондо дунда зэргээр га бүриһөө 65 центнер үбһэ хуряажа абаһан юм. Мүнөө энэ звеногойхид дааажа абаһан участогайнгаа талмай дээрэ 200 шарга наг шэбхэ гаргаһан ба 10 га газар дээрэ мүльһэ тогтооһон байна.

Дээрэхи колхозой члеиүүд энэ жэлэй хабарай тарилгада аймаг соогоо эрхимээр бэлэдхээ. Тарилгын талмай дээрэ элбэгээр хүрэхэ эрхим шанартай үрэһэ заһнхай. Тарилгада хэрэглэгдэхэ 50 плуг, 32 борной ба 2 сеялканууд январь һара соо заһабарилгдажа бэлэдхэгдэһэн байна. Мүн 150 хэһэг морихой тоног, 40 тэргэ бэлэдхэгдэһэн байха юм.

Поли дээрэ 4000 мянган шарга наг шэбхэ гаргагдаһан, 20 центнер үнэһэ суглуулагдаһан ба 200 га тарилгын талмай дээрэ саһан тогтоогдоһон байна. Тарилгын хүдэлмэридэ ябаха 110 морид, 10 сарнууд һайн тэжээл дээрэ табидаһан ба 16 эмниг морин, 6 сар һургагдаһан байха юм. Гадна, тарилгын үедэ хэрэглэгдэхэ тэжээл полевой стандада абаашагдаа.

Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь Ц. Д Цыренжапов) 1945 онһоо эхилээд колхозойнгоо центрые болбосон түхэлтэй болгохо талаар ниилээдгүй хүдэлмэри хэһэн, мүн хэхэшье түсэбтэй байна. Гансахан 1946 оной эхеэр барилгын бригада эмхидхэгдэжэ, эдэнэр колхозниігуудта 9 шэнэ гэр бариһан ба 20 гэр заһабарилжа шэнэдхэһэн байха юм. Колхозойнгоо центрые хоройлжо гоёхон культурна шэнжэтэй болгохын түлөө бэлэдхэжэ байнхай. Мүн правлениинь гэр ба клуб заһабарилагдаһан байха юм.

Энэ жэлдэ малажалай фермэнүүд дээрэ 2 улаан булангай гэр, 2 бани бариха, колхозниігуудай хуушан гэрнүүдэй сонхо ба хүшалгануудые нэгэн адли гоё шэнжэтэй болгохо хүдэлмэринүүд үнгэргэгдэжэ байна. Энэ хэмжээ-ябуулга үбһэ, таряахуряалгын хүдэлмэриин эхилхэһээ урда дүүргэгдэхээр хараалагдана.

1946 ондо колхозно электростанци ба радиоузел байгуулагдаха юм. Энээнэй барилганууд ба бусад хэрэгсэлнүүд энэ зунһаа эхилжэ бэлэдхэгдэхэ ба на. Колхозой улаан гэр байрануудта ба малажалай фермэнүүд дээгүүр хэрэглэгдэхэ шухала зүйлнүүд урлагын мастерской хүсөөр бии болохо юм.

Артелиэ ажаүйлэдбэреэ хүгжөөжэ ба өөһэдынгөө байдалые культурна болбосон болгожо байһан Молотовой нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй члеиүүд Сталинска дүрбэдэхи табанжэл соо хараалагдаһан бүхы зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө эршэтэйгээр тэмсэжэ оробод.

О. Аюшиев.

Цакир тосхон.

ИЛАЛТЫН БАЯР

...клуб дотор хэдэн олон залуу... ...арад, гармоникын дуун доро ... Мүн тэндэ ёхор бо... ...һурагшадай дунда үбгэд хүгшэд... ...үбүүд бии. Хүн бүхэн нэгэл ...хүлеэжэ ядаһан шэнги

...ай дүтэлөө гээшэ гү?—гэ... ...эн асуулсаһан хүнүүд олон ... Тэдэнь «Улаан Оронго» ...члеиүүдшье, һургуулиинхидшье ...

...байтар баярай суглаан бо... ...саба. МТС-эй директор нүхэр ...баярай суглаае нээнэ. Прези... ...МАССР-эй Газартаряалангай Ми... ...р Дубровский, ВКП(б)-гэй ...комой секретарь нүхэр Жал... ...эй директор нүхэр Танхасаев, ...организациин секретарь нүхэр ...ахалагша механик нүхэр Во... ...Иволгын МТС-эй ахалагша механик Шайдаров, түрүү трактористка ...ба бусад һунгагдаба.

...директор нүхэр Танхасаев ...Газартаряалангай Министр ...нүхэр Дубровскийдо үгэ үгтэнэ.

—Бүхы советскэ арад амгалан ...байдалаа улам саашань бада... ...ажахыгаа һэргээн бодхоо... ...бүри хүгжөөхын түлөө ...хэжэ байна. Ороной бү... ...арадай ажахые һэргээн ...хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые ...амжалтатайгаар угтаад, тэрэниие ...бэелүүлхын түлөө шууд тэм... ...сэнэ.

...үедэ Эхэ орон болон боль... ...партиингаа урда гүн ехэ шал... ...дайсаниие эсэслэн дараһан ...мүнөө үедэ арадай ажа... ...бодхоохо ба хүгжөөхэ хэрэг... ...гамнангүйгөөр оролсохобди ...гэнэд. Дайн сэрэгэй ...арадай урда бэрхэшээлтэй... ...тохёолдолнууд байһаниинь ...нүхэдөө фронт үдэшоод

хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдтэ һайн дураараа гараһан хэдэн олон үбгэд, хүгшэд, эхэнэрнүүд болон залуушуул гайхамшаг ажалай ульгэр жэшээ харуулһан байна. Мүнөө болоходо, тэдэнэр арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ хэрэгтэ хормойгоо шуужа оролсобод. Дайсаниие даража илаһан эрхим хүбүүднай түрэл нютагтаа бусажа, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хаа-хаанагүй олошороо. Тэрэ гүн ехэ хүсэн мүнөө жэлэй хабарай тарилгые урдынхиһаа үлүүсэ һайнаар үнгэргэхэ ябадал туйлалсажа, үндэр ургаса хуряалга хангалсаха байһаниинь лабтай.

Танай МТС сэрэг дайнайшье үедэ республика дотор холодоо илажа ябаа. Танай түрүү хүдэлмэриин ульгэр жэшээе хэдэн олон МТС болон хүнүүд халан абаһан байна. Саянтын МТС гансахан лэ республика соо холодоо илажа ябаа бэшэ, харин бүхы Советскэ Союз соо түрүүлжэ дамжуулгын улаан тугууд болон мүнгэн шан абадаг байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ.

Мүнөө трактор машинануудые заһабарилха хабар-үбэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнтээ түлөө таанар ВЦСПС болон СССР-эй Газартаряалангай Министерствын дамжуулгын Улаан туг 20 мянган тухэриг шантайгаар абабат гээд, нүхэр Дубровский энэ тугые МТС-эй директор нүхэр Танхасаевта барюулна. Тиихэтэйнь хамта, тэндэ суглараг шад бултадаа баясажа, клуб соо альга ташалга наярна.

—Хабарай тарилгые хаһа болзор соонь эрхим шанартайгаар үнгэргэлгэ,—нүхэр Дубровский үргэлжэлүүлнэ,—хүдөө-ажалые улам саашадань хүгжөөхэ, үндэр ургаса хуряаха ябадалые шиидхэхэ байна. Тиимэдэ танай МТС-эй бүхы хүдэлмэрилэгшэд заһабарилгаа амжалтатайгаар дүүргэжэ түрүү зэргэдэ жагсаһаараа хизаарлангүй. полевой хүдэлмэриин үедэ бүри ехэ амжалта туйлахын түлөө эрмэлзэхэ ёһотойт. Тарилгын үедэ трактор машинануудай хойноһоо техническэ талаар эрхим харууһа хэжэ, һаад һамшагүйгөөр хүдэлмэрилүүлхэ байнат.

Үнгэрэгшэ жэлдэ танай МТС тракторна хүдэлмэринүүдэй түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэһэн байбашье, харьяатай колхозуудайнгаа үндэр ургаса хуряажа абаха ябадал хангажа шадаагүй һэн. Мүнөө жэлдэ танай МТС-эй коллектив үндэр ургаса хуряаха ябадал хангажа, түрүү зэргээ алдахагүй бэзэ гэжэ республикын правительство найдана.

Тиин, БМАССР-эй Газартаряалангай Министр нүхэр Дубровский республикын правительство ба Газартаряалангай Министерствын зүгһөө ВЦСПС болон СССР-эй Газартаряалангай Министерствын дамжуулгын Улаан туг абаһантайнь дашарамдуулан, МТС-эй коллективые амаршалха зуураа, саашадаа улам ехэ амжалтануудые туйлахыень ба элүүр энхэ байхыень хүсэбэ.

МТС-эй директор нүхэр Танхасаев үгэ абажа хэлэхэ зуураа, Улаан тугаа алдахагүйн түлөө полевой хүдэлмэриин үедэ трактор машинануудаа байлгангүйгөөр хүдэлмэрилүүлжэ, харьяатай колхозуудай үндэр баян ургаса хуряаха ябадал хангахабди гэбэ.

—Заһабарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө манай МТС-эй коллектив эртээнһээ хойшо һайн бэлэдхэл хэһэн байгаа. Тиигэжэ заһабарилгын сезониие бүримүһэн бэлэдхэлтэйгээр угтаа һэмди. Тарилгын амжалтанууд трактор машинануудай хэр зэргээр заһабарилагдаһанһаа болодог хадань МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд бүхэн эрхим шанар ба үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө тэмсэлгэ байгаа.

Мүнөө жэлдэ бүхы трактористнуудай хүсэл—ганса тоогой хойноһоо тэмсэлдэ бэшэ, харин үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэ зорюулагдаһан байха ёһотой. Бидэнэр тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ, энэ тугаа алдахагүйн түлөө улам эршэтэйгээр тэмсэхэбди гэжэ бүхы коллективэй зүгһөө найдуулнаб.

Республика дотор бидэнэртэй урилдажа ябаһан түрүү МТС-үүд олон байна. Гашэйн МТС полевой хүдэлмэриин үедэ бидэнэрые хүсэжэ, Улаан тугыемнай абахын түлөө тэмсэхэ байһаниинь мэдээжэ. Тиимэдэ МТС-эй эрэгтэй эмэгтэй бүхы трактористнууд түрүү зэргынгээ түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдохо байһаниинь лабтай. Манай МТС-эй бүхы хүдэлмэрилэгшэд Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ үндэр ургаса хуряаха ябадал хангахын зорилгоор, полевой хүдэлмэриин богони болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ шадаха байна гэжэ республикын правительство ба БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствые найдуулнаб гэээд нүхэр Танхасаев үгэеэ дүүргэбэ.

Удаань, МТС-эй ахалагша механик нүхэр Воробьев. 14-дэхи бригадын бригадир нүхэр Кокорин, түрүү трактористка нүхэр Раднаев, 10-дахи бригадын бригадир нүхэр Вампилова гэгшэд үгэ хэлэжэ энэ Улаан тугаа алдахагүйн түлөө полевой бүхы хүдэлмэриин үедэ эрхим шанартайгаар хүдэлмэрилэн, үндэр ургаса абаха ябадал хангаха хэрэгтэ мүнөөнһөө эхилжэ хүсэтэйгөөр оролсохобди. гэжэ этигүүлбэд.

Иволгын МТС-эй ахалагша механик нүхэр Шайдаров Улаан туг абажа, суурхаһан өөһэдынгөө хурша МТС-эй коллективые халуунаар амаршалха зуураа, эдэнэй ажалһаа ульгэр жэшээ абажа өөрынгөө МТС-ые түрүү зэргэдэ гаргахын түлөө коллективээрээ тэмсэлэг байһан тухайгаа элирхэйлбэ. Тиин, нүхэр Шайдаров, тус МТС-эй коллективые социалистическэ мүрысөөндэ уряа.

Тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Жалсабон үгэ хэлэжэ, саянтынхидые амаршалха зуураа, саашадаа бүри һайнаар хүдэлмэрилхыень хүсэбэ.

Трактор заһабарилгын намар-үбэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө ВЦСПС болон СССР-тэ Газартаряалангай Министерствын дамжуулгын Улаан туг 20.000 тухэриг мүнгэн шантайгаар абаад байһан саянтынхид саашадаа улам һайнаар хүдэлмэрилжэ, түрүү зэргээ алдахагүй байһандань батаар найдагдана.

О. ГОМБОЕВА, «Б.-М. Үнэнэй» тусхай корреспондент.

Һурагшадай эдибхи

Зэдэкомбинатай Доодо Холтосон гэжэ посёлогой улаан булан соо эхин һургуулиин һурагшад түлбэритэ концерт харуулба. Эндэ сугларһан мүнгэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда наһа бараһан боецуудай бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ фондодо оруулагдаһан байна.

Тус үдэшэ һургагша нүхэр Валентина Васильева Растихинагай хүтэлбэри доро һурагшадһаа бүридэһэн хор гоё һайханаар олон янзын дуунуудые дуулажа сугларагшадые һонирхуулба.

Тэрэшэлэн һурагшад тэндэ физкультурна номернуудые харуулһан, декламировалһан ба нэгэ нэгээрээ дуулаһан байнад.

Концертын удаа тэндэ хатар, шатараар наадалгаан болоһон байха юм.

ИИМЭЛ БАЙХА

А. Жамбалон.

Эхиниинь „Б.М. Үнэнэй" январиин 6-най номерто

Поездын дэншэ түргэн ябадалда бээо мэ дондороондо дуггаруулжа эсэбэшье. Баатар ниилээд удаан Буркитбай нүхэртэсэ зэргэлээд үүдэндэ зогсоhоор лэ ябана. Тэрэнэй ямар нэгэ уйтай шэнги янзатай hанаа алдан холые шэртэн яба хадань ойрохи нүхэрнь:

—Баатар яагаабши, юундэ hанаата болообши гэжэ асууна.

—Үгы даа. Гансал hанаата болоhон юумэмни—тэргээ эльгээhэн телеграмам ни байна. Хүрэжэ ошоогүй бээз гэжэ hэжэглэнэм. Инаг басаган Хандамадаа телеграмма сохижо шадаагүй ябажа ябанаб,—гэбэ.

—Бараг бээз даа. Баатар. Телеграммыешни абаад шамаяа угтажа байгаа бээз. Би шамгай суг нэгэ үдэр телеграмма табиhан байхаб.

—Тиигэбэл дайнда ябахадаа шиниимни дурладаг Маншук басаган аргагүй гүйжэ харайжа, хүндэлэлэй стол бэлдэжэ байна ёhотой даа. Ши тэрэ басагандаа минии зүгhөө мэндэ амарые хүргөөрэй.

—Хүргэхэб даа. Ши өөрөө Хандамадаа баhа танигдаагүй казах хүбүүнэй халуун бэяр дамжуулзарай,—гэжэ «гэлай начальник» нүхэдэйнтөө дунда сэдьхэл дүүрэн баясажа урматай мазагар hууна.

Боецуудэй хүюу паалан, дуутай шанга хөөрөөнэй нэгэ бага намдамсаар өөрынгөө түрэл хэлэн дээрэ Буркитбай гэнтэ ханхинэма hайхан дуу зэдэлүүлнэ. Нэгэ хэлэн куплет дуулаад байхадань ойронь hууhан нүхэрынь:

—Нүхэрни, юун гэжэ дуулаhанаа бидэндэ ойлгуулжа үгыш даа.

—Зай болоно, нимэшүү удхагай дуун юм:

Найдамтайгаар хүлеэhэн инаг нүхэрни.
Намаяа угтан байнаши, мэдэжэ ябанам...

Нүхэрэйнтөө дүүргэхэлээрынь хоолойгоо заhажа, бага сэдьхэлээ хүдэлгэн.—«зай тиигэбэл минии ээлжээн болоо»—гээд Баатар өөрынгөө нэгэ дуратай дуус дуулана:

Артель нютагаймни хоймортоо
Аргаг жороомни хүльбөөнхэй.
Армиhаа бусаха болзоотом
Амраг гансам хүлеэнхэй.

Ойроо hууhан нүхэдээ hонирхуулан, дуулаhан дуугаа Баатар дүүргэжэ, жаргэнэн унгэрhэн модоные халта харан, вагонуудай хүндэ мөөринүүдэй рельсын залгалаае нэгэ жэгнэхэн тоншон ябахые дуулажа амтатайханаар дууран hуугаа бэлэй.

Түмэр харгын станци дээрэ байhан хүрсахан нюдэтэйхэн, миhэд гэhэн хасартай зулгы урихан басаганай ойро нэгэ набтархан үбгэн ерэжэ, hалар ерэхэ поездын тухай асууна.

Тэрэ басаган өөрөө баhал ерэхэ поезд хүлеэбэтье, хэдыдэ ерэхыень лабтай мэдэхэгүй байhан байба.

Та баабайхан, поездэ хэрэгтэй гүт? Хэрэггэй бэшэ hаа эндэ ерээд, хүлеэжэ байхагүй аабзаб даа.

Али, танай таниха хүн ерэхэ hэн гү? Үгы, ши хэнэй басаган аад мүрдөө мүшхөө хүмши?

Хүн толгой шагтагалжа ябаа хадамни хүлеэхэ хүн байгаашье юм аалам-гэжэ стада үбгэниинь хэлээд, унтаршаhан гааhаяа дэмы-дэмы hоросогоожо, гал бэдэрhэн хэбэртэй саашаа ябана.

„Ямар үггэтэй хэлэтэй айхабтар үбгэн гээшэб—гэжэ тэрэ басаган сэдьхэл соогоо hанаад ойро байhан үни хада булагдаhан аад, мүнөө ангашаhан модон hандай дээрэ hууба.

Хара тоhон болошоhон хүбсаhатай хүнөөр шара улаан туг монсогойлжо бариhан наhатай эхэнэр шанга шангаар хөөрэлдэhөөр ерэжэ, станциин гэртэ ороно.

Баатарай бусаха болоhон тухайгаа табиhан телеграмма абаhан эсэгэнь ерэхэб гэhэн үдэртэнь колхозойнгоо хоёр hайн моридые зэргэшээд, станцида ошоhон байгаа. Тэндэ хара эртэ ябашоод, хүшэрhэн үбгэн айлда орожо сай шануулжа уугаад, хэбтэжэ байтараа унташоод, поездын ерэhые мэдэбэгүй. А лангаа хүгшэнэй hэрюулээгүйhээ хараха гэhэн хүбүүнэйрээ уулзангүй алгасалдажа болохо байба.

Ойрошог үлгөөтэл баhан томо хонхо нэгэ дахин сохижо, тэндэ hууhан басаган обогод гэтэрээ сошошобо.

Ерэжэ ябаhан поездын али тала тээнь байжа угтахаяа ойлгожо ядаhан басаган тэрэ зуура хүлгэн тэбдэн. рельсын баруун талада гараба. Удааншье болонгүй газар хүдэлсэ хүндөөр шууяhан шааяhан поезд ойронь хүрэжэ ерэбэ.

Униинэй хүрэжэ ядаhан түрэл станцияа хараhан Баатар поездын тогтохые хүлеэжэ ядан, юумэ хүүмэеэ монсогойлон, вагон соо hууhан нүхэдөөрөө ехэ халуунаар хахасалдан мэндэшэлэлдэнэ.

Түрэhэн нютагтаа ойрошог ерээд байhандаа Баатар сэдьхэл сээжэдээ хэлэшэгүй ехэ баяртай нишэ тиишээ харааш лан зогсобо.

Баатар!—гэжэ нэгэ эхэнэр хүнэй арадань урин дулаахананаар хэлэхые дуулажа, гэдэргээ эрьсэн хараба.

Баатарай хажууда Хандама ерэжэ ябаба. Эдэ хоёрой урда урдаhаа хүрэжэ ядан угталсажа халуун хасарнуудаа амтатайханаар нэгэ удаа таалалдаад орхиходо вагоной үүдээр хаража байhан Буркитбай:

hайхан, hайхан!—гэбэ. Энэ үедэ вагонов неэлгээтэй үүдээр хаража байhан боецууд бултадаа альга ташан баярлабад

Хандамын шарай улаан дээрээ бури улаахан болошоод, эшэhэндээ саашаа гүйжэ, Баатарайгаа арада ороод шинелтэнь нюураа далдалхаяз мэдэжэ ядан зогсобо.

Энэ Хандама гү?—гэжэ Буркитбай асууба.

Тиимэл даа. Танилсагты. Энэ хамта ябаhан нүхэрни гээшэ гэжэ вагонhоо дэбхэрэн бууhан Буркитбайтай Хандамана танилсуулба.

hайхан басаган байна даа.

Дайнда хамта нүхэсэhэн аха дүү хоёр шэнги болоhон Баатар Буркитбая хоёр гарнуудаа шанга гэдэг адхалсаад, хэлэхэ гэжэ хүсэhэн үгэеэ hанажа ядалсан байтарынь, хоёр удаа хонхо сохигдобо.

Удаалуулан паровоз хонгёо шангаар хуугалжа, вагоной үндэр мөөрэнүүд шэрэм шугам дээгүүрээ мухарижа эхилнэ.

Буркитбай Баатарые хүзүүдэж шанга гэдэг нэгэ таалаад, Хандамын халуухан гарые дахяад шангаар адхажа нэжэрсэгээгээд гүйн ошожо өөрынгөө вагондо hууба, поездын яба ябатар гэдэргээ хаража эхэ нютагтаа үүзагша хосрой олон жэлдэ энхэ амгалан жаргахын юрөөл хэлэн холодоно.

—Шамаl, баhал ингэжэ намайе Хандамын угтаhандал, угтаха бээз гэжэ найданам,—гэhэн Баатарай үгэнүүд үшөө түргэн болож холодоогүй Буркитбайн ябаhан вагондо hонорхон дуулдаба.

Уулзаhан тэдэ хоёр урда урдаhаан харалсан зогсоод, нэгэ удаа миhэд гэжэ неэлдэhэнэй hүүлдэ харгын шугамhаа холо болож тугаархан Хандамын hууhан hандай дээрэ hуубад.

Ойро шадар хүнэй харагдахагүйдэ дүрбэн жэлдэ инаг дуранай амтатайхан гал соо шатажа ябаhан Баатар Хандамала шанга гэдэг тэбэржэ үшөө нэгэ удаа таалажархиба.

Унтажа хэбтэтэрэнь мүнөөхи үбгэнииe бууhан айлайнь hамган hэрюулбэ. Тэрэ дары станци гүйжэ ерэhэн үбгэн эгээ мүнөө, тэрэ үедэл, Баатар хүбүүнэйгээ басаганаар hуужа hуухые харажархиба.

Аа, али ши хүбүүмни ерээд байнабши?—гэжэ хэлээд ажалша барьягар гараараа хүбүүгээ тэбэрижэ таалана

Ойронь байгааша басагатай тугаархан хэм гадна бүдүүрхүү огсомоор хөөрэлдэhэндөө үбгэнэй эшэдэhэнь хүрэн алдажа байба. Энэ басаган, магад, ойрын нэгэ үдэртэ бэрэнь болож түрэ хуримай hайхан гуримаар гэртэнь орохо аалам? Энэ басаган, магад, холын газарта нютагаа hанажа ябаhан хүбүүндэм түрэл дайдынгаа hонинуудые хэнhээшье т до hайханаа бэшэжэ hонирхуулдаг хубита золто нүхэрэншье байhан байгаа аалам?

Зай лахаб, болоол гүбэ... Иимэл байха hэн... гэжэ хэлээд эсэгэнь юумынь үргэлэлсэжэ, Хандама Баатар хоёртоео мори тэргынгээ байhан аал гээшэ ошонод.

Баатарай өөрынь түрэл колхоз тэрэ үдэшэ айхабтар ехэ угтамжа баяр наада зугаагаар өөрынгөө эрхим хүбүүе угтаа бэлэй.

4000 зумбраа алахабди

Хүдөө-ажахын культурануудай хоротон болохо зумбраануудтай эрид тэмсэхын түлөө Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн хүсэдбэшэ дунда ба ээхин hургуулиин hурагшад hурагшы Филат Ивановой хүтэлбэри доро тусгаар бригада эмхидхэбэ.

Энэ бригадада эдибхитэй hурагшад нүхэд Фифан Хромых, Фирь Болонев, Митрофан Горбатых, Кирилл Сластин, Игнат Антонов ба бусад хамтадаа 10 хүн хабаадалсана.

Бригадынхид мүнөө аймагай «Заготживсырьегой» конторотой 2000 түхэригэй зумбраагай 4 мянган арhа тушаахаар хэлсээ баталба. Элдэб янзын капкан, урьха гэхэ мэгэнүүдые тэдэнэр тэндэhээ абаhан байна.

Мүн энэ бригада нёдондо жэлдэ «Заготживсырьегой» конторьдо 14 мянган зумбраагай арhа тушааhан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Госзаводой залуучуулай бригадын бригадир, нютагай ажауйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй зүблэвэдэ хабаадагша эгээ залуу нүхэр Зятьков.

Красавцевай фото.

Шатарай мастер Мурзин —Свердловск городто

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Бүхэсоюзна физкультура ба спортын комитедэй тогтоолой ёhоор, апрелиин 10 hаа эхилжэ Москва, Ленинград, Каунас ба Свердловск гэжэ городуудта шатарай мастерта кандидадуудай Бүхэсоюзна турнир болохо байна.

Энэ турнирта хабаадалсахаар шатарай мастер нүхэр А. Мурзин hаяхан Улан-Удэhээ Свердловск ошобо.

Энэ турнир болбол СССР-эй шатарай мастер гэhэн нэрэзэргэ олгохо 15-дахи полуфиналда хабаадалсаха хүнүүдые шалган гаргаха юм.

1944—1945 онуудта Бурят-Монголой шатарай мастер гэжэ нэрэзэргэ олгогдохо турнирта нүхэр Мурзин хабаадалсахадаа холодоо түрүү hуури эзэлдэг байhан байна.

500 хүнэй hууритай колхозой клуб

Баргажанай аймагай Баянголой сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз колхозойнгоо центрые культурна ба болбосон болгохын тула ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна.

Мүнөө тус колхоз 500 хүнэй hууритай колхозой клуб барижа эхилээ. Энэ барилгала комсомолецууд эдибхитэйгээр хабаадалсана.

hаяхан колхозой комсомолецууд фронтовик нүхэр Баянда Цыреновэй хүтэлбэри доро воскресник үнгэргэжэ 300 гаран бревно бэлэдхэhэн байна.

Халаан соогоо 431 процент

ПВЗ-гэй халуун газаар түмэр эсхэдэг мастер нүхэр Василий Махатов заводой директорэй заабаряар паровоз бүтээгын цехтэ социалистическэ туhаламжа үзүүлхээр hаяхан эльгээгдэhэн байгаа.

Энэ эдибхитэй нүхэр тус үлэр үнэн зүрхэнhөө хүдэлмэрилжэ 14 деталь эсхэхынгээ оронд 58 деталь эсхэжэ халаанайнгаа даалгабари 431 процент дүүргэhэн байна.

Иимэ амжалтануудые туйлажа hайн жэшээ харуулhанайнь түлөө заводой директор нүхэр Махутовта 300 түхэриг шагнал барюулhан байна.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи

Апрелиин 10-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, апрелиин 10. (ТАСС). Германска армиин генерал, германска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй верховно командованиин (ОКВ) плендэ абтаhан сэрэгэйхидые мэдэдэг таhагай начальник байhан гэрша Вестгоф гэгшые суудэй зал соо оруулна.

Гэмнэгшэ Максуэлл-Файф гэгшэ 1945 оной июниин 30-да үгэhэн гэршын мэдүүлгые уншажа, тэрэнэй зүб байhаниие абзац абзацаарынь баталхые тэрээнhээ гуйна. Гэршэ болбол өөрынгөө мэдүүлгые, жэшээлхэдэ плендэ абтаhан англиийска офицернүүд лётчигуудые буудажа алалгатай хамта гэмнэгдэгшэ Кейтелиин, тэрэнэй Вестгофын дэргэдэ ингэжэ хэлэhэниин мэдүүлhэнээ батална:

«Бидэ эгээл хатуу хэмжээ абахабди Тэрьелhэн пюурнууд буудагдаха ёhотой гэжэ би хэлэхэл байнаб. Бодоходо тэдэнэй олонхинь мүнөө үхэhэн ха».

Гэршын бэшэгээр үгэhэн мэдүүлгэhээ мэдэхэдэ тэндэ байлсаhан генерал Гривениц гэгшэ Женевскэ конвенциие баримталжа англиийска офицернүүд лётчигуудые буудажа алаhаниие арсахаар туршаhан байгаа. Тиихэдэ Кейтель ингэжэ мэдүүлээ hэн: «Би энээниие юуншье гэжэ тоолоногүйб. Бидэнэр энэ асуудалые фюрерэй дэргэдэ зүбшэн хэлсэhэн байнабди, энээниие ондоо болгожо болохогүй». Баригдаhан англиийска лётчигууд полицейнүүдээр буудагдажа алагдаhан байна гэжэ саашалаа өөрынгөө бэшэмэл мэдүүлгэ соо гэршэ Вестгоф батална.

Англиийска лётчигуудай тэрьелээнэй hүүлээр ОКВ болбол тэрьедэжэ ябаад баригдаhан плендэ абтаhан сэрэгэйхид аюулгүйн полицида гү, али гестапода дамжуулан үгтэхэ гэhэн приказ гаргаhан байгаа гэжэ асуултын эсэстэ Максуэлл-Файф тодорхойлно.

hүүлээрэнь үмөөрэгшэ Пельте гэгшэ Вестгофые асуултада оробо.

Гадаадын хэрэгүүдэй Министр энэ бүхы хэрэгые hайн мэдэнэ, тэрээндэ нэгэ зөхёохонь шухала гэжэ фельдмаршал Кейтелиин танда телефоноор хэлэhэнэйнь үнэн гү гэжэ үмөөрэгшэ Пельте гэршэhээ асууна.

Гэршэ тэрээниие батална.

Сүүдлүүлэгшэ Кальтенбруннерай үмөөрэгшэ адвокат Кауфман, сүүдлүүлэгшэ Герингын үмөөрэгшэ адвокат Штамер гэгшэд тэдэнэй үмөөрэгшэдэй ажал-ябуулгатай холбоотоhон хэдэн асуудалнуудые гэршэдэ табина. hүүлээрэнь ОКВ-гэй генеральна штабай үмөөрэгшэ адвокат Латернзер микрофондо ошоно. Үмөөрэгшын асуудалнуудта үгэhэн гэршын харюунуудhаа Вестгоф болбол СССР-тэ эсэргүү дайнда хабаадаhан байна гэжэ баталагдаба.

Гэршэhээ асуултые СССР hээ главна гэмнэгшын орлогшо полковник Покровский эхилнэ.

ГЭМНЭГШЭ: Плендэ абтаhан советскэ сэрэгэйхидтэй тэдэниие нэгэ лагерьhаа нүтөө лагерьта абаашаха үедэ, ямараар харилцадаг байhан тухай та юу мэдэнэг.

ГЭРШЭ: 1943 оной эхинhээ плендэ абтаhан ородой сэрэгэйхидэй главна командованида минии байхада тэдэнэртэй Женевскэ конференциин эрилтэнүүдэй ёhоор хандадаг байгаа.

ГЭМНЭГШЭ: Хэрбээ ми... гоо хада, танай тушаажа ... орохоhоо урда тэндэ плендэ ... ветскэ сэрэгэйхидтэй уулз... хын эрилтэнүүдэй ёhоо... байгаа гэжэ та хэлэhэн бай...

ГЭРШЭ: Женевскэ конфе... тын ёhоор тэдэнэртэ хандаж...

Полковник Покровскиин ... далда, плендэ абтаhан сэр... мөр замаар зөөхэ асуудала... дэг тусхай бүлэг ОКВ-дэ ... жэ Вестгоф батална.

ГЭМНЭГШЭ: Эдэ зөөлгэнүү... байдалда ябуулагдадаг байга... нии асууhан асуудал тала... зөөлтэнүүдэй үедэ үлэсхала... hээ болож плендэ абтаhан ... сэрэгэйхидэй үхэhэн ушар ...

Зөөхэ үедэ плендэ абтаhа... дэй үхэhэн ушар хадаа тэр... орохоhоо урда болоhон хэр... гэмтэ ябадалда өөрөө хабаатай... урдынхидаа адляар зайлуул... гэршэ хэлэнэ.

Хүдэлмэришэ хүсые ашагла... асуудалай талаар хүдэлмэ... ашаглаха генеральна түлөө... стериальна директор доктор ... элидхэл тушаа «документальн... гэhэн гаршагтай болото дэ... хэр Покровский Трибунала... 1942 оной февралиин 19-дэ ... номическа палатада болоhон ... рэ энэ элидхэл хэгдэhэн ... пюурнуудай дунда зэбсэгтэ ... штабай ажауйлэдбэриин сэрэ... кын управлениин түлөөлэгш... байна. Хэрбээ плендэ абтаhан ... рэгэйхидые немецүүдэй ехэ ... гаар хэрэглэхэ гэжэ сал соо... рилээ хадань тэрэ үедэ хүд... сэн тухай хүндэ асуудал гар... гэhэн ябадалые баталhан эт... советскэ гэмнэгшэ уншана... үлэсхалэнhөө болож угаа ол... үхэhэн ба гансахан ла ... ноябрьhаа 1942 оной январь... соо хахад миллион ородуудай ... хай энэ документ соо хэлэг... ник Покровский болбол доку... ниимэ тэмдэглэлнүүдтэ Трибу... ралые хандуулна гэбэл «эдэ ... ашаглаха ябадал болбол гано... зөөхэ асуудалда тулгарлаа... мэриин хүсэнүүдые залаhа... лэгдэхэгүй бүтүү товарна ... зөөхэнь огто хэрэгтүй гээд... хадаа тэдэнэй газар дээрэ ... гансал үхэhэн боецуудые ... лоно».

Амиды хүнүүдэй оронд... нүүдые эшелонhоо буулгажа ... мэ зөөлгэ тухай тэрэ дуулаhа... гэжэ гэршэhээ гэмнэгшэ асу... болбол өөрынгөө «мэдэхэгүй»... дахин дабтажа эхэ зөөлг... главна командованиин мэдэ... энэ талаар фронтовой орган... хэлмэрилhэн байна гэжэ мэ...

Полковник Покровский бол... тальна тэмдэглэл сэрэгэй ... равленеэр хэгдэhэн юм гэж... анхаралые хандуулна.

АХЫН АЙМАГhАА БЭШЭГҮҮД

2. Хүрөөд байхадаа...

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз Буксон гэдэг хадын бооридо байдаг юм. Тэндэ бидэнэр морид оо амарууулха гэжэ бодообди. Моридойнтоо амарха хоорондо «Зутараан» гэжэ нэрэтэй окичска сай уубабди. Энэ хадаа угаа амтатай хоолтой сай байшоо. Минии нүхэд тэрээниие амтархажа байжа ууба!

Тэндэхи нютагай зон энэ «зутараан» гээшые хилээмэгүйгөөр уудаг байба. Бидэнэй бууhан айлайхи ород пеэшэнэй орсидо нимгэн түмэрөөр хэhэн аал, тэндэхеэр «яндан» гэжэ нэрлэгдэдэг пеэшэтэй байгаа hэн. Тэрэ пеэшэниие түлижэ байхадань гэр соонь угаа дулаахан байhан аад, үглөөгүүр болохо тээшэ тиимэ гэшэгүй хүйтэн болошоно. Аха нютагай зониинь хүйтэндэ даhашанхай. бэе томир hайтай байнад. Энээнэй дашарамда мүнөө 60 наhатай болож үбгэрhэн болбошье шэмэрүүн хүйтэн сагташье бээлэй малгайтүй ябажа байдаг манай хүндэтэ Шарлай Аюшеев тухай hанаанда оробо.

Сайлажа байха зуураа, би болбол нүхэр Ошировтай хөөрэлдэhэн байнаб. Тэрэ хүн өөрынгөө ажа ябадал тухай намда хөөрэжэ үгөө hэн. Зүгөөр, тэрэнэй ажа ябадалайнь намтар соо энсо өөрэ юумэ байхагүй. Тэрэ хадаа сойот яhанай хүн. урданай сагта тэндэхи нютагай зоной эли тухай ялуу түлюур байдалай hуудаг байhысень hайса мэдэнэ. Урданъ элэ зон ухажа хосорхын туйлда хүрөөд байна гэжэ тоологдодог бэлэй. Нүхэр Оширов өөрөө бага наhатай байхадаа эсэгэhээн хагасаhан байгаа. Тиигээд ой тайга зэйжа агнажа олоhон юумээ Эрхүү городой наймаашанда тон үнэгүйгээр худалдадаг юм hэн ха.

Мүнөө шэнэ саг ерэжэ, hуулал байдалнай тал ондоо болобо. Колхоз бүхэндэ потребсоюзай таhагууд бии. Тэндэ агнуушан бүхэн өөрынгөө олзые тушаажа өөhэдтөө хэрэгтэй юумэ дүүрэн абажа шадаха аргатай болоо—гэжэ нүхэр Оширов хөөрэнэ.—Мүнөө агнуушан ой тайгада агнаха ошоходоо гэдэргээ гэртэхиндээ hанаагаа зобожо ябадаггүй. Юундэб гэхэдэ тэрэнэй гэр бүлэнь эдихэ ууха юумөөр хүсэд хангагданхай гэнэ.

Нүхэр Оширов жэнрын агнуушан ябажа байhан аад, «Коминтерн» гэжэ колхоздо сагаа үсхэбэрилхэ фермые даагшаар ажаллаба. Тэндэ hайнаар хүдэлмэрилөөд байхадань, колхозой түрүүлэгшэ болгожо hунгаhан юм. Урдань агнуушан ба сагаа үсхэгшэд ябаhан аад, мүнөө харюусалгатай тушаалнуудта дэбжүүлэгдөөд хүдэлмэрилжэ байhан хүнүүд Ахын аймагта яhала олон.

Бидэнэр бууhан айлайнгаа эзэдтэ баяр хүргээд Коминтерный нэрэмжэтэ колхоз тээшэ шэглэн мордообди. Аха мүрэнэй мүльhэн харгыгаар 40 километр газарта ябаха хэрэгтэй байгаа. Улаан Армиин албанhаа табигдаhан Добшонов гэдэгтэй хамта ябаа hэмди. Тэрэ нүхэрни шарга дээрээ байжа, хаа-яа ташууураараа морёо үргээхэ зуураа, зогсолтогүй дуу дуулажа ябаа hэн. Энэ хүнэй баяртай хүхюун аяг зан дээрэhээ харахада угаа ехээр яаража ябаhан хэбэртэй байба. Нээрээшье тиимэ байгаал даа!

—Гэртэмни hамган үхибүүдни хүлеэжэ байна гээшэл. Тэдэ бараhаа дүрбэн жэл соо хараагүй байнаб. Тиимэ саг болоод үнгэрообшуу. Мүнөө дайсанаа даража, дайгаа дүүргээд, гэртээ бусажа ябаналби!—гэжэ энэ хүн хөөрэнэ.

Хартымнай хажуу тээшээ гаража ошоhон байба. Эндэhээ эрье дээрэ гарахадамнай, Коминтерный нэрэмжэтэ колхозой хонишоной байдаг ганса гэр тала дунда байханъ харагдаба. Тэрэ гэр тээшэ дүтэлжэ ошохыемнай харамсаараа томо томо монгол нохойнууд сухалтай шангаар хусажа угтаhан байна.

—Мэндэ сайн—гээд гэрэйнь эзэн бидэниие амаршалжа угтаба. Энэ үбгэн хонишон бидэниие гэртэ орыт гэжэ уриhан байгаа. «Ехын газарай (Улан-Удэ городой) hониниие хөөрыт»—гэжэ тэрэ үбгэн бидэниие гуйна. Бидэнэр энэ үбгэлэй түрүүшын саhан харгыгаар Ахын аймагта ошоhон хүнүүд байшообди. Намар уhа мүрэнэй хүрэжэ байхада болоод, хабар саhа мульhэнэй гэдхэ үедэ эндэхи зон «Ехэ газартайгаа» хэлхээ-холбоогүй болож, гурба-дүрбэн hара соо шахуу харгы зам байдаггүй юм.

Зунай сагта гансал хадаар мореор хүбшэ хабсагай хүндэлэн ябажа, Ахын аймаг ошодог юм. Имагта үбэлэй сагта мүльhэн харгы гараад байхада тарна талха ба элдэбын эд бараа тээhэн аша пууд ошодог байна. Мүн энэ үедэ тэндэхи агнуушад ангайнгаа арhа тушаахаар бэлдэдэг зантай.

Үдэшэн багта Коминтерный нэрэмжэтэ колхоз дээрэ ерэбэhэмди. Энэ артель Аха мүрэнэй эрье дээрэ тогтонхой юм. Эндэ оройдоо 9 айл hуудаг байба. Тээд тэрэ колхоз адуу малайнгаашье, хүн зоной гоошье тоогоор аймаг соогоо эгээн томо артель гээшэ гэжэ тоологдоно. Колхозойнгоо центр дээрэ правлениин хүдэлмэрилэгшэд болон нютагайнь албахаагшад hуудаг байна.

—Бэшэ зоннай хаана байдаг юм?—гэжэ колхозой түрүүлэгшын орлогшоhоо hурабабди.

—Тэдэмнай гүүртнүүд дээрэ байдаг юм—гэжэ харюусаба. Нэрээшье колхозниигуудын гүүртнүүд дээрээ hуудаг юм байба. Артелиин гүүртнүүд центр дээрэhээ 40—50 километрын газарта аяар холуур таранхай байна. Жэшээнь Ботогольско графитна рудникай хажууда байдаг саада захын ферма хүртэр ошохын тулада, хоёр үдэр соо ябаха хэрэгтэй байнабшуу.

—Иимэ условитой байхада ажалаа хүтэлбэрилхэ гээшэ айхабтар бэрхэ юм,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ хэлэнэ.

Энэ колхоздо эхин hургуули, уншалгын байшан, фельдшерскэ пункт, Ахын райпотребсоюзай база бии байна. Мүн эндэ хилээмэ баридаг пекарня бии. Ахын аймаг соо мини хоёр нютагта бариhан талха олоо шадаха байнат. Хилээмэ хадаа гансахан «Коминтерн» колхоздо ба Орликто олдохо байна. Бусад колхозуудта талха баридаггүй, харин гурилаараа «зутараан» шанадаг зантай юм.

Эндэ хоноод, бидэнэр үглөөгүүр hургуулинень үзэхоо ошообди. Тэрэнь hаруул hайхан шэнэ байшантай байба. Тэндэ бурят хэлэн дээрэ ном заана. Бидэнэй ябаха сагта 1945 оной декабрь hара байhан хадань, hургуулиин үхибүүд Шэнэ жэл угтахаар бэлдэжэ баяртай хүхюун байгаа бэлэй.

Эндэhээ саашаа мордожо, Хурге гэжэ нютагта байhан Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо хүрэбэбди. Энэ артельhээ Орлик хүртэр ошохын тула, үшөө 18 километр ябаха хэрэгтэй байгаа.

Ахын аймагай центр—Орлик дээрэ hүни болоhон хойно ерэбэди. Нэгэ хэдэн гэрнүүдэй сонхоор лампын hүлэмхихэн тэрэл анилзажа харагдаба. Бидэнэр hунгуулиин кампанида хэрэгтэй шэнэ литература, плакадууд, канцелярска хэрэгсэлнүүд, улаан булангай мэтые асарhабди.

Үглөө үдэрынь манай бригада өөрынгөө хүдэлмэридэ орожо захалба. hунгаалтын кампаниин удха ба зорилгонуудай тухай, голосованиин хэхэ техникэ тухай улад зоной дунда угаа ехэ ойлгуулалтын хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй байгаа.

Орлик гээшэ тойроод хада уулаар хүреэлэгдэhэн хонхор газарта байдаг юм байна. Тэрэ хадаа дары дээрэ бишыхан деревниhээ ехэ бэшэ. Энэ ууджам ехэ гэр байшангууд хомор. hүлэгтэнэн гоё нүүд сонхотой сибирьскэ гэрнүүдэй хажуугаар, тусгаар онхоо тухэл маягтайгаар баригдаhан гэрнүүд бии. Юрэ элдэб янзын гэр байшангууд харагдана.

Аймагай центр дээрэ дунда hургуулиин нилээд ехэхэн шэнэ байшан тусгаар ялгаржа харагдана. Орлик дээрэ hуудаг үбгэн болбол нэгэ бишыхан гэр намда харуулба. Энэ хадаа бүхы Ахын аймаг соо үни сагта гансахан лэ гэр байhан юм ха. Тэрээн соо волостной бэшээшэ hуудаг байгаа.

—Урдань гансал волостной бэшээрынь гэртэ клопатай байдаг юм hэн гэдэг. Гээд мүнөө болоходо тэдэнь дан олоор үдэбэ гэжэ хэлсэдэг—гээд тэрэ үбгэн шогложо хэлэнэ. Ариг сэбэрые сахиха тухай гэгээрэл-болбосоролой хүдэлмэриие ханамжатай hайнаар ябуулдаггүй байhан медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдые энэ үбгэнэй хэлэhэн үгэнүүд дайраха байhаниинь мэдээжэ.

Эндэхи нютагай зон, илангаяа наhажаал болоhон хүнүүд элдэбын эмшэн домшондо хандадаг зантай. Бурн аймагайнь центртэ байhан зарим хүнүүдшье элдэбын ада-шудхэрнүүд бии байдаг юм гэжэ этигэжэ шүтэжэ ябадаг байна «Бурят-монгол арадай үг гарбал тухай» лекци уншаhанаймни hүүлээр нэгэ залуу эхэнэр болбол: «Орлик дээгүүр hүнишөө шудхэр ябадаг юм гэжэ нээрээ хэлсэдэг юм гү?»—гэжэ олон зоной дунда намhаа асууба.

Хожомонь аймагай центрhээ аяар холо хүдөө гараад ябахадаа, мэнэ hаяхан Орликто болото бооходлой харуулhаа кино гаргаба гэжэ хэлсэхые дууламан байгааб. Намда яахадаа шудхэр тухай асуудал табиhан юм гэжэ ойлгоо болэйб. Ушарынь мэдэн гэхэдэ: уранзохёолто Гоголиин зохёоhон «Черевички» гэжэ кинокартина Орлигой клуб соо харуулhан юм байба.

Ушар иимэhээ, Ахын аймаг мэтын заха холын газар нютагуудта кино харуулхынгаа урда тээ кино-картинын ушар удха тухай улад зондо ойлгуулжа хэлэбэл hайн байха hэн. Юундэб гэхэдэ тэндэхи зон ород хэлэ ойлго... Эндэхи зоной ада-шудхэрт... hүзэглэдэг байhан тухай ба... хараад үзөөбди. Манай айма... ерээд байхала Орлик дээгүүр... шоно ябадаг зантай болоба... адуу малда хоро хүргэдэггүй... гансал арhан эдлэлнүүдые э... даг байба. Жэшээнь, газаа... мүт тоног, хазаарай жолоо, ... гэхэ мэтые бури байлгадаггүй... шоные нэгэнтэ бэшэ хараhан... дадаг байгаашье hаань, тэр... бан hарын турша соо алал... роо аашалжа ябаба. «Адуу м... хүргэдэгүй ямар тиимэ шоно... Энэнь ямар нэгэ ада-шудхэр... лоогүй юм аа гү?»—гэжэ ... бо гэнэ.

Тиигээд, hүүлээрынь энэ ... ные алажа амарhан байгаа.

Тэрэ «муу ёрото» шоные ... ушар тухай хөөрэбэл ниимэ ... агнахаяа ошоhон нэгэ ... похойнь шоныя ябахые ... намнажа хүсэhэн бэеэрээ ... абаhан байгаа. Тиихэдэнь ... гүйжэ ошоод модоор сохиhо... шоные алажа ядахадаа, ... жо алаад нэрэжэ асархадань ... хаража одоошье этигэнэн ...

Шоно гээшэ ада шудхэр... юм гэдэг hүзэг бэшэрээ ... дунда үни холоhоо хойшо ... Манай гайхамшагта этног... болбол шоно гээшэ хүнэй ... юм. тэдэнэр хадаа эртэ ... гэ малаан тэнгэриин» зах... байдаг hэн гэхэ мэтын ... абаhан байгаа. Энээн дээрэ ... зарим нэгэн хонгор агнуу... но гээшэ ата шудхэрэй хүб... амитан юм гэжэ этигээт, ... ха алаха болиhоншье ушар... hэн байха юм.

Р. ...

Харюусалгата редакторай орлогшо Д. ЛУБСА...

АДРЕС: г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности —7-89. сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.). об'явлений 2-61 (2 зв.).

П—00589.

Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР.